National Library 55253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A ON4
L

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Second class mail registration number — 1686

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 74 (3091) XXXIII aastakäik | Neljapäeval, 4. oktoobril 1984 — Thursday, October 4, 1984 | Üksiknumbri hind 70 cent

KAKS EESTI KALURIT PÕGENESID

Pühapäeval, 21. septembril põgenesid Nõukogude kalalaevalt Tjörni saarel Bohuslänis kaks eesti kalurit Tallinnast — 21 ja 22 aastat vanad.

Kalurid kasutasid juhust sadamast bussiga Göteborgi sõitmiseks, kus nad varem varutud rootsi rahaga ostsid raudteepiletid Stokholmi. Siin läksid nad politseisse ja taotlesid asüüli.

Politseivõimud on mehed üle kuulanud ja andnud sotsiaalvõimude hooldusse kuni Invandrarverket otsustab nende asüülitaotluse.

Kuna praegu on suur Liibanoni põgenike tung, on Invandrarverket üle koormatud ja otsus võib võtta aega paar kuud.

Teadaolevalt ei ole aga ühtki N. Liidust põgenenud tagasi saadetud, kuna Nõukogude seaduste järele iga põgenemine on raske kuritegu.

Tjörnil käivad Nõukogude kalalaevad laadimas traalerite poolt varem püütud kalu, mis viimaste poolt on toodud rootsi külmutusseadmetesse alalhoidmiseks, kuna N. Liidul selliseid seadmeid endal ei jätku. Tjörnile olid tulnud kalu ära viima kuus nõukogude kalalaeva.

Politseivõimud keelduvad põgenike nimesid ja nende põgenemismotiive avaldamast.

Esimese poole aasta jooksul on tänavu Eestist tulnud vabasse maailma põgenikke tervelt tosin.

Venelased võtsid Reagani nalja tõsiselt

TOKIO — N. Liidu Kaug-Ida armee avaldas kodifitseeritud signaali 15. augustil, öeldes et nad on alustamas sõda USA'ga, teatas üks juhtiv jaapani ajaleht. N. Liidu alarmivalmisoleku signaal tühistati 30 minuti pärast. Jaapanlased olid selle signaali püüdnud Tokios. See järgnes USA presidendi R. Reagani naljatlevale väljendusele mikrofoni proovimisel 13. augustil, et ta on just alla kirjutanud seadusele ja Venemaa lindpriiks kuulutanud ning lisas: „Me alustame pommitamist 5 minuti pärast."

Tshernenko süda nõrgeneb

BONN — N. Liidu juhi Konstantin Tshernenko süda on jälle nõrgenenud ja tema elu on ohus, ütles hästiinformeeritud autoriteetne Lääne-Saksa ajaleht „Die Welt". Moskvast Läände saabunud kiirteates öeldi, et Tshernenko südame halvenemise tõttu on suurenenud ka tema kopsuhaigus.

Lääne-Saksamaa ametnikud arvavad, et Tshernenko tervis on nii halb, et tal on võimatu olla N. Liidu delegatsiooni juhiks, kes 7. oktoobril tuleb Ida-Berliini tähistamaks Ida-Saksamaa loomise 35. aastapäeva.

Maakondade Päeva meenutusõhtul tänas näituste korraldaja Ene Runge roosiga rahvustikandiga riietusesemete näituse teostajat Ellen Petersoni (vasakul)..... Foto: Vaba Eestlane

Noortejuhtide aastakoosolekud Kotkajärvel

Poisid Guelphi jamboreele, tüdrukud USA-sse külaskäigule 1985 — Noorte suurlaager Kanadas 1987

Sügisvärvidesse ehtival Kotkajärvel toimusid 29./30. septembri nädalalõpul eesti gaidi- ja skaudijuhtide aastakoosolekud. Ühistel koosolekutel arutati asju, mis puutusid mõlema maleva tegevusse, kuid suurem osa töö-koosblekuid toimus eraldi. Vaadati läbi ja kinnitati aruanded, võeti vastu uued tegevuskavad ja eelarved. Poisid lähevad arvatavasti kahe rühmaga tuleval suvel Kanada Jamboreele. Tüdrukud tahaksid teha külaskäigu Ühendriikidesse sealsete gaidide ja skautide üldlaagrisse. Gaidi- ja skaudimalevate juhtkondades toimusid väiksemad muudatused. Aastakoosolekust võttis osa 35 poiste- ja 31 tüdrukute juhti.

Aastakoosolekute avamine toimus laupäeva hommikul kastemärjal Anton Õunapuu väljakul lipu heiskamisega ja õpetaja Udo Petersoo poolt peetud palvusega, mille juures mälestati aasta jooksul manalasse varisenud organisatsiooni liikmeid ja skaudisõpru. Gaidmaleva juht Anne-Mai Kaunismaa ütles kogunenud noortejuhtidele head soovid ja skautmaleva juht Egbert Runge kuulutas AK-d avatuks. Gaidluse veteran Lisanne Vaher luges ette luuletervituse.

Kanada ja Ühendriikide eesti noortejuhid töötavad koostöös ja külastavad vastastikku teineteise üritusi. Nii olid ka AK-le saabunud sealsete noortemalevate esindajad. Gaider Urve Põhi ja skautmaster Harry Tarmo tõid oma kodukandist häid tervitusi ja soovisid AK-dele head töömeeleolu.

Sudburyst oli kohale palutud noortesõber ja toetaja Eduard Trei, kes koos abikaasa Salmega oli avangu rivis. E. Trei on skautlust toetanud tuhandete dollaritega ja tema auks on üks Lembitu Maleva treening-paat ristitud „Ets Treiks". Nüüd anti talle üle skaudisõbra teenetemärk „Tammetäht". Treid vabandasid, et nad ei saanud pikemaks jääda noortejuhtide seltskonda ja ruttasid oma suvituskodu „kinni panema".

Koosolekud algasid eraldi Kotkajärve peamajas, skaudid alumisel, gaidid ülemisel korrusel. Skaudikoosolekute juhatajateks valiti Vello Soots ja Mikk Jõgi, sekretärideks Evald Oder ja Brian Meret. Gaidid valisid koosolekute juhatajateks Lydia van derVeeni ja Mai Mereti ning sekretärideks Riina Kindlama, Helgi Roseni, Maimu Nõmmiku ja Lisanne Vaheri.

Mõlematel koosolekutel esitati malevate ja üksuste aruanded. Nende kohaselt on Kanadas neli skautide üksust 340-liikmega. Kahel üksusel on noori näppudel lugeda (Hamilton ja Montreal). Kaks suurt üksust asub Torontos: Kalevi lipkond 126- ja Lembitu Malev 145-liikmega. Gaididel tegutseb kolm üksust: mõne liikmega Montreali „Virve" ja kaks suurt Torontos — Põhjala Tütred 102- ja Rajaleidjad 86-liikmega. Noortetöö üksustes on olnud elav — noored on käinud koondustel ja paljudel muudel üritustel, sooritanud katseid ja rühkinud skautluse sihtide poole. Seda tänuväärt tööd korraldavad üksuste juures tegutsevad noortejuhid. Keskset tegevust, millest tähtsaim möödunud aastal oli maailmalaager „Eesti Lipp", ja mille hulka kuuluvad võistlused, metsajõulupuu, paraadid, õnnetaaler j.m., on skautidel maleva staabi, gaididel maleva juhatuse ülesanne.

Gaidide malev moodustas oma juhatuse uueks tegevusaastaks järgmiselt, maleva juht Anne-Mai Kaunismaa ja liikmed: Tiia Kütt, Eevi Novek, Helje Valter, Anne Orunuk, Astrid Jõgi, Tiina Martjak, Mai Meret, Leili Terts, Margot Nortmaa ja Asta Piil. Skautide maleva juhiks valiti Egbert Runge ja staabi liikmeteks Ervin Aleve, Gunnar Mitt, Mart Pedel, Jüri Laansoo, Jaan Lepp, Silver Kask, Arvu Oiling, Konsa Leemets, Bruno Lindre, Enn Kiilaspea, Leo Puurits ja Brian Meret.

Esindajate valimiseks Eesti Skautide Liidu Esinduskogusse oli maleva staap koostanud ettepaneku, et sinna võib valida ainult maleva staabi liikmeid. Ettepanek, mis on vastuolus liidu põhikirjaga ja diskrimineeriv, lükati kõrvale Esinduskogusse valiti Ervin Aleve, Enn Kiilaspea, Asko Kütti ja Heino Jõe. Ex-officio kuuluvad Esinduskogusse veel maleva juht Egbert Runge ja Skautmasterite Kogu Koondise esimees Ermi Soomet.

Nn. Juubeli Erifondi, kuhu pannakse laagrite rahalised ülejäägid, valiti skautide poolt juhatusse Harold Kivi ja Mart Pedel. Fondi majandusaruande esitas Jaan Lepp ja selle kassa seis oli $10,640.—, kusjuures maailmalaager ei ole veel tagasi maksnud oma 2500.-dollarilist avanssi. Erifond on gaididega ühine.

Murelaps „TULEHOIDJA"

Eesti skautlikul noorusel ilmub oma ülemaailmne ajakiri „Tulehoidja" juba aastast 1946. Ajakirja trükitakse Rootsis ja seda toimetab Susanna Tomson. Kanadas on ajakirjal oma toimetaja — Ervin Aleve ja kohalik talituse- ja majandusjuht Helgi Rosen. Ervin Aleve esitas ülevaate „Tulehoidja" praegusest olukorrast, millele lisaks Helgi Rosen andis pildi ajakirja majandusest. Kuigi TH saab olulise toetuse Rootsi riigilt, on üha kõrgenevad trüki- ja postikulud ajakirjale suureks nuhtluseks. Ajakiri ilmub 4 numbrit aastas ja igal aastal jääb puudu ühe numbri väljaandmise raha. Seda puudujääki on kaetud üksikute malevate juurdemaksuga suurlaagrite erinumbrite väljaandmiseks. Niisugust majanduslikku abi loodab TH ka „Eesti Lipu" maailmalaagrilt. Ühisel koosolekul otsustati, et maailmalaager katab kulud „Eesti Lipu" erinumbri väljaandmiseks. TH tellimishinda Kanadas otsustati tõsta alates 1986 $10.-le. Aastakoosolekute suhtumine TH küsimusse oli väga mõistev. Keegi ei tulnud välja ettepanekuga TH sulgemiseks, nagu sageli on juhtunud varematel AK-del.

(Järg lk. 5)

Rahutud soome töölised Tallinnas

Uued streigid soome ehitustööliste hulgas Tallinnas

Esimene soome ehitustööliste streik üllatas sealset ühiskonda. Soomlasist Tallinna sadama ehitajad, ka kuuluvad Portal-Group'i olid jälle septembri keskpaiku kahepäevalist streiki pidanud. See moodus on töölistele siiski kahjutu, kuna reedel ja esmaspäeval töölolek kindlustab palka ka nädalavahetusel.

Nõupidamised tööandjate ja tööliste vahel on katkenud. Tööandja on pöördunud töökohtu poole, et nad uuriksid streikide legaalsust. Streigil on siiski oma kõrvaltulemused, osa töötajaist ähvardab nüüd nõukogude passiameti poolt ohi, et nad saadetakse tagasi Soome. Tööviisaga „streigituriste" ei peeta Tallinnas ametivõimudele vastuvõetavaiks.

Ehitustööliste Liidu esindaja Jaakko Parkkonen rääkis, et üheks streigi põhjuseks olevad odavad töötasud.

Tema ütluse kohaselt on Etelä-Soomes keskmine tunnipalk 32 Soome marka (ca $8.00), kuid Tallinnas on tipppalgaks 21.60 Smk

ja minekupalk 24 Smk. Kuid sellejuures ei tule töölistel oma palgast Soomes tulumaksu maksta.

Tööandjaid pahandab ka Tallinna streigiviis. Kui streik palgutatakse nädala keskele, siis töötajad kindlustavad reedel ja esmaspäeval tööl olles siiski täie palga. Ehitustööliste Liit pole veel maksnud streikijaile streigiraha, kuid ka seda võidakse teha.

Tallinnas aastakokkuleppe teinud ja sellega Soomes maksuvabaks saanud töölised teenivad nettopalgana kuus keskmiselt 7—9000 Smk. Peale selle on korter tasuta.

Kui nad aga saaksid samase nettopalga kui Soomes, siis oleks kuupalk 13—19.000 Smk. Palga tase on Tallinna soomlasile madal.

Nii turistidele kui ka ehitustöölistele on teada, et nõ. „odavaid rublasid" on võimalik hankida igasuguse Lääne valuuta vastu vahetades või esemeid müües.

Igal juhul võivad soomlased oma palgatasemest olenemata veeta vabaaega restoranides uskumata väikeste kuludega. Turistidki on uhked selle üle, et Tallinnas võib pidutseda kuninglikult sajalisega nädalas. Streigi puhul on võimalik saada neli vabapäeva nädalas ja veeta soovikorral üsna metsikut elu peaaegu olemata kuludega.

Tallinlased ja ametivõimud pole vaadanud soome turistidele omast elulaadi ja kombeid soosivalt, kuigi on olnud üllatavalt kannatlikud.

Ehitustööliste arvu tõttu on rahutused ja seaduserikkumised vaid kasvanud.

Streigipäeval kõik streikijad vaevalt istuvad elukohas, restoranid täituvad tööpäeval. On võimalik, et streikide puhul hakkavad nõukogude ametivõimud mingil põhjusel Tallinnas elavailt küsima tööviisat, ja selgitama, kas see võimaldab turisti kombel elada.

Streigid teevad muret ka Soomes, kus „Iltalehti" (20. sept.) juhtkirjanik puudutab probleemi, märkides et Tallinna sadama suurehituse töödel on kohe algjärgust peale olnud raskusi. Töörahu pole Tallinnas säilinud ja mõnepäevased streigid võivad muutuda iganädalasteks. Iga Tallinna läinud tööline on siiski Soomest lahkumisel nõustunud lepinguajaga ja on põhjust oletada, et seni on ta olnud kokkuleppega rahul. Rahulolematus on kasvanud alles Tallinnas. Ja keegi ei soovi oma palgatingimusi paremaks.

Olukorda võib vaadata kogu soome ühiskonna aspektist: kuidas soome ehitustööliste tööjõu eksport toimub tulevikus?

Kas ei muutu soomlased töörahutuste tõttu ebausaldatavaiks?

Ehitajad on mures olukorra pärast, et mingis järgus võivad ka nõukogude ametivõimud reageerida. Ka seda peaksid streikijad mõtlema. Olukorda ei tohiks kiskuda nii pingele, et tulemused ei ole enam oma valida, filosofeerib majakirjanik.

Streigid viivitavad ehitusobjektide tähtajalist valmis saamist ja kui lepingud on seotud tähtajaga, siis soome ehitusettevõtjad võivad väga palju kaotada.

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas korraldab koostöös Eesti Liiduga Kanadas ja Kanada Eesti Võitlejate Ühingute Liiduga

SÜGIS '44

Kodumaalt lahkumise mälestusõhtu

Pühapäeval, 21. okt. 1984, kell 3 p.l., Eesti Maja suures saalis.

Kunstnik JOANN SAARNIIT

MÄLESTUSNÄITUS

13. ja 14. oktoobril 1984
Toronto Eesti Maja väikeses saalis
Avatud kell 10—21

Välja pandud kunstniku poolt sügisnäituseks tehtud tööd.
Sõnavõtt VELLO HUBEL 13. okt. kell 15.00

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TOIMETAJA: Hannes Oja

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Trüss

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832

TELLIMISHINNAD Kanadas: aasta $51.—, poolaastas $28.— ja veerandaastas $15.—

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $65.—, poolaastas $35.— ja veerandaastas $18.—

Aadressi muudatus 70 c. — Üksiknumbri hind 70 c.

KUULUTUSTE HINNAD üks toll ühel veerul: kuulutuste küljel $4.75, tekstis $5.—, esiküljel $5.50

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd.
1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

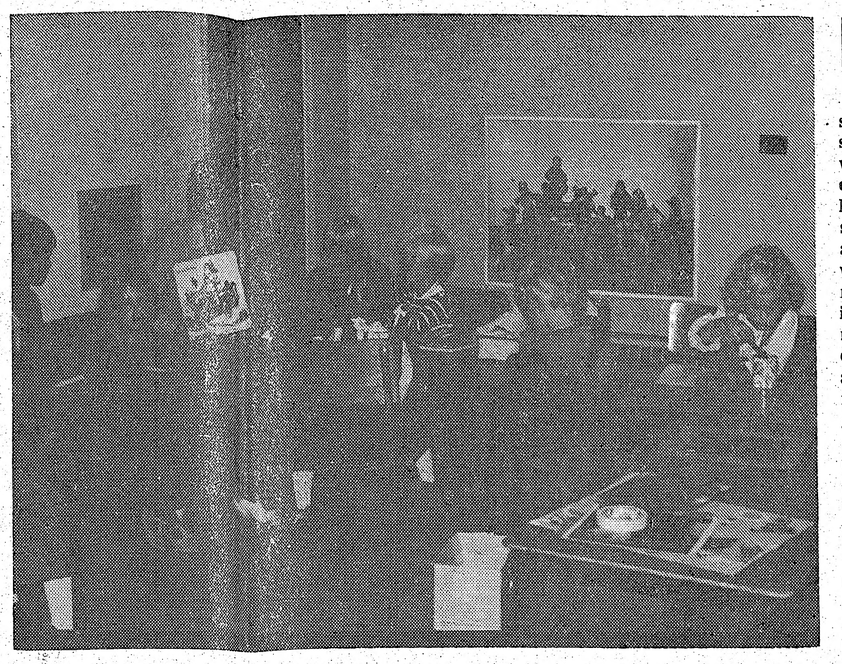

Esimene koolipäev Toronto eesti lasteaias; noored alustasid otsekohe tegevusega.

Foto: Vaba Eestlane

Kommentaarid

Maailm seisab huvitava ajaloolise eksperimendi ees. Nimelt sõlmisid Briti ja kommunistliku Hiina valitsused kokkuleppe praegu Londoni ülemvalitsuse alla kuuluva Hongkongi koloonia tagasiandmiseks Hiinale 1997. aastal. Hiinlased andsid tehingu tegemisel inglastele väga kaugeleulatuvaid lubadusi, mida kommunistlikud riigid osalt ideoloogilistest põhjustest tingituna, osalt oma võimu ja tugevuse demonstreerimiseks tavaliselt ei anna. Pessimistlikud realistid Inglismaal kardavad, et kommunistidega — olgu need hiinlased, venelased või mõned teised — lepingute tegemisel võib paberile panna palju, kuid kui kaua ja kui palju kommunistid neid lubadusi austavad, on omaette küsimuseks.

Hiina kagurannikul asuv Hongkong on olnud Suurbritannia valduses juba 1842. aastast alates. Kogu ala, mis hõlmab ainult 1013 ruutkilomeetri suuruse maa-ala, võimaldab praegu eluaseme ja elatise 5,4 miljoni inimesele. Pekingi kommunistliku valitsuse seisukohalt lähtudes moodustab Hongkong kapitalistliku süsteemi kontsentreeritud pesa, kuid Inglismaa ja teiste lääneriikide vaatevinklist lähtudes on siin tegemist Aasia suurima sadamaga, lennuliinide tsentrumiga ning tööstuse- ja kaubanduse keskusega, mis on kõigele lisaks edendanud tähtsat osa kapitalistliku maailma ja kommunistliku Hiina vahel kaubanduslike sidemete sõlmimisel.

Läbirääkimised Briti ja Hiina valitsuste vahel olid väga pingelised ja aeganõudvad, enne kui lõplik kokkulepe suudeti sepistada. Pealtnäha tundub kõik olevat parimas korras ja hiinlased on teinud näiliselt inglastele terve rea järeleandmisi, et jõuda kokkuleppe allakirjutamiseni. Kuid ka inglased on teinud märkimisväärseid kontsessioone ning mõnedki kokkuleppepunktid on udused, ähmased ja ebamäärased, mis annab Pekingi kommunistidele võimaluse neid oma suva järele tõlgendada.

Inglastele oli erakordselt oluline Hiina lubadus, et Hongkongis ei hakata sotsialismi praktiseerima 50 aasta jooksul pärast seda, kui Hongkong on Hiinale üle antud 1997. aastal. Ning Hiina maismaa kommunistlik valitsus deklareeris pealtnäha suuremeelselt, et Hongkongi elanikele garanteeritakse suuremad isikuvabadused kui neid lubatakse maismaa elanikele. Hongkongi elanikud võivad kokkuleppe kohaselt nautida sõna-, trüki-, koosolekute ja liiklemisvabadust, samuti rajada ametiühinguid, kelledele on antud ka streikimise õigus.

Need kõik on väga kaugeleulatuvad privileegid, mida kommunistlikus maailmas ei tunta, kuid nende õiguste rakendamisel ja viljelemisel oleneb Hongkongi elanikkond täielikult Pekingi hirmust ja armust, kuna kõrgem võim Hongkongis kuulub kommunistliku Hiina valitsusele, õigemini sealsele kommunistlikule parteile. Ehkki kokkuleppes deklareeritakse, et Hongkongil on oma kohalik valitsus, kellele garanteeritakse „kaugeleulatuv autonoomia", on Hongkongi pärisperemeheks ikkagi Hiina Rahvavabariigi valitsus, kes nimetab oma esindaja Hongkongi. Hongkongi elanikele antakse võimalus valida oma rahvaesindust, kuid kokkuleppes ei mainita poole sõnagagi, kuidas ja millistel alustel need valimised toimuvad. Kommunistlikkudes riikides praktiseeritavate valimiste kohaselt antakse rahvale teatavasti „valida" ainult kommunistlike partei liikmete kandidaatide nimekiri ja sunnitakse inimesi sellele nimekirjale 100-protsendiliselt hääletama.

Kokkuleppe analüüsijad tõstavad eriti suure lüngana esile, et sõlmitud lepingus ei ole ette nähtud sanktsioone ega menetlusviisi selleks puhuks, kui üks pool ei täida kokkuleppes fikseeritud tingimusi. Nii võib oletada, et Hongkongi elanikud lähevad vastu väga tumedale tulevikule ja lähemate aastate jooksul võib oodata Hongkongist kümnete tuhandete inimeste siirdumist läänemaailma.

☆

N. Liidu välisminister Andrei Gromõko on viimaste päevade keste' teinud Moskvas, New Yorgis

(Järg lk. 3)

Gromõko missioon Ühendriikides

Septembrikuu lõpupäevad olid maailma kahele suurvõimule — Ameerika Ühendriikidele ja N. Liidule — katsesarvede väljaajamise perioodiks, et selgusele jõuda vastaspoole kavatsustes ning leida võimalusi koostööks ja kokkulepete saavutamiseks relvastamise pidurdamiseks ja vähendamiseks. Ühendriikide president Reagan ja välisminister Shultz kasutasid täielikult ära N. Liidu välisministri ja poliitbüroo liikme Andrei Gromõko viibimise Ühendriikides ning Moskva välispoliitilise pulsilöögi proovimiseks korraldati terve rida kokkusaamisi Gromõkoga, keda peetakse Kremlis valitseva praeguse võimutühemiku perioodil Ühendriikide ja N. Liidu vaheliste suhete kujundamisel tooniandvaks jõuks.

Paljud skeptikud ei taha nendele kohtumistele ja läbirääkimistele anda palju kaalu, pidades neid novembris toimuvate Ühendriikide presidendivalimiste propagandaliseks eelmänguks. Pealiskaudsel vaatlemisel tundub selles argumentatsioonis olevat tõeteri, kuna Ühendriikide president ei ole oma esimese nelja-aastase valitsemisperioodi kestel üritanud ühtegi kokkusaamist N. Liidu juhtivate tegelastega ja oli sunnitud nüüd paljude kriitikute arvates Moskva poole leplikku nägu näitama demokraatliku partei presidendikandidaadi Mondale'i survel, kes püüab tembeldada Reaganit sõjahutajaks ja rahuvastaseks, lootes sellega vähendada Reagani võimalusi teistkordselt Valgesse Majja pääsemiseks.

Gromõko eesmärgiks omakorda oli näidata Reaganit põikpäise ja fanaatilise antikommunistina, kes on kaugel Moskva ja Washingtoni vahelise koostöö otsimisest ja kes tahab kõiki maailmaasju ajada Valges Majas väljatöötatud mustri kohaselt. Reagani vastase kampaania allakriipsutamiseks kohtus Gromõko ka demokraatliku partei presidendikandidaadi Mondale'iga ning pärast seda kohtumist mainis N. Liidu teadeteagentuur Tass paljutähendavalt, et Walter Mondale'iga on palju paremad väljavaated koostööd saavutada ja ühiselt maailmarahu heaks töötada kui Ronald Reagan'iga.

Kahtlemata on see õige, et septembrikuu lõpul toimunud elav diplomaatiline tegevus Ühendriikide ja N. Liidu kõrgemate juhtide vahel oli seotud Ühendriikide eelolevate presidendivalimistega. Kuid see tegur mängis siiski ainult osalist rolli, kuna Reagani võitu valimistel peetakse praegu niivõrd kaljukindlaks, et tal ei ole vaja täiendavate häälte kogumiseks kohtuda N. Liidu välisministriga. Pigem võib oletada, et president Reagan ja tema administratsioon katsusid Gromõkoga kohtumisel välja selgitada, kas Washingtonil on üldse lähemas tulevikus väljavaateid Moskvaga mingil kujul koostööd saavutada ja sellega seoses kulukat relvastamisprotsessi vältida või tulevad lootused selleks täielikult maha matta. Gromõkot omakorda tiivustas Ühendriikide juhtidega kohtumisele N. Liidus valitsev ebakindel sisepoliitiline olukord, majanduslikud raskused, lahkarvamised Ida-Euroopa satelliitriikidega, üha suurenevad relvastamise kulud ning hirm Ühendriikide relvastamise pärast maailmaruumis, millele venelased oma ajast mahajäänud tehnoloogiaga järele ei jõua.

Ja nende kohtumiste tulemused?

Näib, et esialgu mõlemate poolte seisukohtade esitamisest kaugemale ei jõutud. Avalikult on antud väga vähe informatsiooni, mida räägiti ühelt poolt Gromõko-Reagani-Shultzi ja teiselt poolt Gromõko-Mondale'i läbirääkimistel. N. Liidu ja Ühendriikide juhtkondade põhilised seisukohad kajastusid enamvähem selgel kujul nendes kõnedes, mida pidasid president Reagan ja välisminister Gromõko Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni üldkogu istungil. Reagani kõne oli põhiliselt koostöötahteline ja tema senise standardi kohaselt erakordselt leebe, mis on tõenäoliselt osaliselt tingitud praegu käimasolevast valimiskampaaniast. President toonitas, et Ühendriigid on valmis arutama N. Liidu juhtkonnaga kõiki maailmas praegu pakitsevaid probleeme ning ta tegi ettepaneku valitsusliikmete tasemel mõlema riigi vahel pidevate nõupidamiste korraldamiseks, mis elustaksid relvastuse vähendamise läbirääkimisi ja rajaksid aluseid „uue vastastikuse arusaamise õhkkonna loomiseks." Reagan vältis oma kõnes teravaid kriitilisi väljendusi nõukogude poliitika arvel, mis mõnede välispoliitiliste vaatlejate arvates vihjab isegi Reagani meelemuutusele ning uue välispoliitilise liini kujundamisele.

Gromõko kõnest seevastu kajastus esmajoones väljakutsuvalt kriitika Ühendriikide praeguse administratsiooni arvel, kuna teine osa oli pühendatud detente ajastu tagaleinamisele. Nõukogude välisminister leidis, et Ühendriikide praegune administratsioon teeb koostööpoliitika elustamise ümber ainult sõnu, kuna teod puuduvad täielikult. Sõnavõtus kajastusid varem mitmel puhul esitatud nõukogude ettepanekud tuumarelvade produktsiooni külmutamiseks, Ühendriikide keskmise lennuraadiusega rakettide likvideerimiseks Lääne-Euroopas ning läbirääkimiste alustamiseks maailmaruumi relvastamise lõpetamiseks. Gromõko seisukohad on arusaadavad, kuna N. Liit on maapealse tuumarelvastuse alal Ühendriikidele järele jõudnud ja mõnes sektoris isegi ülekaalu saavutanud, kuid maailmaruumi relvastamisel on Moskva marssalite käed tugevasti seotud vene viletsa tehnoloogiaga ja see teeb nii poliitikutele kui ka sõjaväe juhtidele suurt muret.

Ehkki Gromõko nõupidamiste tulemusi Ühendriikides ei ole üksikasjaliselt avaldatud, võib seniste kommentaaride põhjal oletada, et mõlemad pooled jäid oma seniste seisukohtade juurde. Ühendriigid on valmis läbirääkimisi alustama, kuid nad ei nõustu tegema venelastele ühepoolseid järeleandmisi. Kremli poliitbüroo seevastu ootab Reaganilt ja Ühendriikide valitsuselt uusi kontsessioone ja detente

Kuidas me aitame kommunismi

Heino Jõe ettekanne Lembitu Maapäeval

Skautlus on rahvusvaheline liikumine. Kui meie ajustasime eesti poiste organiseerimist Rootsis ja Saksamaal põgenikelaagrites, siis toimus see eesti keeles sel lihtsal põhjusel, et me ei mõistnud rootsi ega saksa keelt. Kui hakkasime koostama põhialuseid spontaanselt tekkinud eesti skautlusele, siis vaatasime kõigepealt — mida ütleb meie olukorra kohta skaudiliikumise algataja lord Baden-Powell. Oma põhiteose „Scouting for Boys" viimastes peatükkides käsitleb ta rahvusliku skautluse- ja sõjaküsimusi.

Kuigi skautlus on rahvusvaheline sõpruse-, vendluse- ja rahuliikumine, on skautide esimeseks seaduseks oma rahva teenimine ja lojaalsus oma kodumaale. Nii on eesti skautide kohustuseks teenda Eesti rahvuslikke sihte. Eesti skautluse põhialustesse fikseeriti see järgmiselt: „Eesti skautlus on poiste võitlus iseseisva Eesti eest." Seda võitlust ei teosta poisid rusika ega relvaga, vaid truudusega, eesti keele ja kultuuri viljelemisega ja Eesti tutvustamisega skaudiseaduste raamides.

Eesti skautluse praeguse eksisteerimise aluseks on ikka sama 1945 omaks võetud siht. Sellest sihist loobumisel ei ole meil põhjust enam eesti skautidena tegutseda. Selle sihi teenimiseks peavad poisid olema ja tundma endid eestlastena. See on rahvusliku identsuse küsimus.

Praegu oleme väga kriitilises olukorras, sest eesti keel ja eesti meel on kadumise ohus. Praeguste skautide vanemad on võõrsil kasvanud ja neil on raske oma lastele edasi anda seda tugevat vaimu, mida neil endilgi ei ole. Traagilise olukorra leevendamiseks levitatakse troosti, et eestlane saab olla ka ilma eesti keeleta ja et eesti ajakirjandus saab täita oma otstarvet ka võõrkeeles. See on väga lühinägelik troost, sest mõned aastakümned pärast keele kadumist jääb eestlusest ainult mälestus.

Meil ei ole rahvuslikku usku nagu juutidel. Meil ei ole traditsioonilisi väliseid märke nagu shotlastel torupillid, kildid ja tartanid. Kui kaotame oma keele, siis oleme kaotanud kõik.

Rahvaste hävitamise kõige mõjukam toiming on genotsiid — rahvusmõrv. Genotsiid on rahvuste füüsiline hävitamine rassilistel, rahvuslikel, usulistel, majanduslikel või poliitilistel põhjustel. Parim genotsiidi näide, mida me tunneme, on Ameerika indiaanlaste hävitamine valgete poolt. Genotsiid jatkub aga ka tänapäeval. Uutes Aafrika riikides hävitavad võimule pääsenud suguharud armutult väiksemaid ja nõrgemaid. Ida-Aasias, kust neile valgub põgenikke — paadirahvast, on genotsiidi põhjused poliitilised. Balti rahvaste küüditamine venelaste poolt oli puhtakujuline genotsiid.

Tänapäeval kasutab Nõukogude Liit rahvaste hävitamiseks rafineeritumaid võtteid. Eesti üleujutamine venelastega, vene keel koolides ja ametiasutustes, eesti raamatute ja ajakirjade tiraazhide vähendamine, kultuuriliste sündmuste „laiendamine" mitme rahvuse asjaks, kus tuleb tarvitada vene keelt jne. — need on kõik „siidikinnastes" tehtava genotsiidi vormid. Siht on väga selge: kõik Nõukogude Liidu piirides elunevad rahvad tuleb muuta venelasteks. Eesti rahvas kodumaal peab praegu rasket võitlust ründava venelasega.

Välis-eestlased — meie — moodustame Nõukogude Liidule väga ebameeldiva inimgrupi, kuna me ei lase maailmal unustada Eestile tehtud ülekohut. Meid ei saa ega ole tarvis venestamisega hävitada. Me oleme ise vabatahtlikult võtnud endi hävitamise oma ülesandeks. Me rahvustume ümber ja kommunism kaotab sellega tülika vaenlase.

See tähendab — kui meie ise oma rahvusest ja keelest loobume, siis teenime tahtmatult Nõukogude Liidu sihti eestluse hävitamisel. See kõlab väga julmalt — me oleme mugavusest, lohakusest ja minnalaskmisest oma rahva mõrvarite käsilased. Sõdur vahipostil, kui ta magama jääb, ei tee seda mitte vaenlase aitamiseks. Ta teeb seda sellepärast, et ta on unine. Ja ometi on ta magades vaenlase otsene abiline. Sellepärast karistatakse vahipostil magavat sõdurit väga karmilt, sageli mahalaskmisega — kui vaenlane ise tal magamise ajal kõri maha ei lõika.

Mis meil siis nüüd teha tuleb? Ja mis me saame teha?

Eelkõige tuleb meil praegune traagiline olukord iseendile selgeks teha. Seda tuleb selgitada avalikkusele kõigi võimalike vahenditega. Tuleb hädaohu vastu mobiliseerida kõik noortejuhid, kooliõpetajad, vaimulikud, eesti organisatsioonide tegelased ja lastevanemad. Tuleb kasutada ajalehti, korraldada selgituskoosolekuid ja konverentse, levitada informatsiooni pampflettidena. Tuleb kasvõi näpuga näidata nendele, kes selles lahingus on hoolimatud või vastased. Pidage meeles — vastane on vaenlase käsilane, ükskõik, millisel motiivil.

„Mõistlikud" inimesed võivad ütelda — see on asjatu võitlus. Seal ei ole midagi parata, sest nii on läinud igavikku kõiki kodumaalt lahkunud rahvusgrupid. Lapsed näevad seda asja teisiti ja nad lihtsalt ei taha. Miks me peame neid juhtima mõttetule teele?

See on medali üks külg. Ma olen aga kohanud paljusid noori eestlasi, kes hiljem ja omal käel hakkavad õppima eesti keelt. Nad süüdistavad oma vanemaid, et need kodus ei ole neile eesti keelt õpetanud ja on nad nii välja tõuganud oma rahva kultuurielust, mõttetult lõiganud läbi generatsioonide kontinuiteedi. Need süüdistavad järglased ei aktsepteeri vanemate vabandust: „Aga sa ise ju ei tahtnud . . ." Lapsed ei taha ka kaela ega kõrvu pesta. Või teeme sellest ettekande järgmisel ESTO noortekongressil — eestlane võib olla ka ilma kõrvu pesemata.

Me elame väga muutlikus maailmas, kus hinnangud ja arusaamised, tehnilised vahendid ja toimingud teevad 180-kraadilisi pöördeid. Multikulturism on üks uus mõiste, mida sajandi eest ei tuntud. Kas rahvaste vabatahtlik ümberrahvustumine ja hävimine — mööduvad sajandite kogemus — ei ole ka pööranud uue lehekülje?

Hiina: hävitatagu tuumarelvade arsenalid

ÜRO, New York — USA ja N. Liit peaksid alustama relvastuse vähendamise läbirääkimisi ja hävitama nende tuumarelvade arsenalid, nõudis Hiina esindaja ÜRO praegusel peaistungil. Suuremas välispoliitilises kõnes Hiina välisminister Wu Xueqin ütles, et kaks suurjõudu peaksid kandma peamise vastutuse relvastuse võidujooksus. Need on need, kes omavad 95 prots. totaalsest relvastusest.

Läbirääkimised relvastuse vähendamiseks siiski käimas

VIIN — Pärast suvist vaheaega alustati Viinis jälle nõupidamisi konvetsionaalsete relvadega üksuste vähendamiseks Kesk-Euroopas. See on ainus suurem relvastuse vähendamise foorum, mis on veel tegev NATO ja Varssavi pakti maade vahel.

Värskemad uudised loete „VABA EESTLASEST"

VALVEARST NÄDALALÕPUL

6., 7. ja 8. okt.
dr. T. Sauks, tel. 461-0912

13. ja 14. okt.
dr. M. Leesment, tel. 481-6834

EKKT 29. aastanäitus uues asukohas

Eesti Kunstnike Koondis Torontos otsustas tänavusügisese aastanäituse korraldada Peetri kiriku asemel esmakordselt Toronto Eesti Maja populaarses näitustesaalis. Esineb arvukalt kunstnikke ja esitatakse arvukalt uudisloomingut. Näitus toimub ainult kahel päeval. Mälestatakse ka 1984. aastal surnud tegevliikmeid Joann Saarniitu, Jaan Miljani ja Leida Laanepit.

Kunstinäituse avab tuntud ajakirjanik ja kunstisõber Siegfrid Veidenbaum. Näitus on avatud 27. ja 28. oktoobril k.a.

EKKT juhatus

ESTO-84 ajal korraldatud noorte talentide kunstinäitusest osavõtjaile anti üle diplomid TES Täienduskooli avaaktusel. Pildil EKK president Stella Kerson annab üle Aleksander Haavaniidu $200 suuruse stipendiumi Peeter Mällole. Vasakult Stella Kerson, näituse kordinaator Lillian Puust, Kyllike Sillaste, Peetel Mällo ja Heiki Sillaste. Foto: Vaba Eestlane

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 293-2128
773-2014
Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates.

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

ja Washingtonis kõva häält, kasutades kõiki survevahendeid ja propagandatrikke president Ronald Reaganilt ja Ühendriikide valitsuselt järeleandmiste väljapressimiseks. See hääle tõstmine ja surve avaldamine ei ole aga kaugeltki kooskõlas N. Liidu praeguste sisepoliitiliste raskustega ja sõelapõhjale tugineva majandusega, mille läbitilkumine igapäevases elus kõikjal tunda annab. ....

Nõukogude majanduselu Achillese kannaks on eelmiste aastate eeskujul ka sel aastal põllumajandus. 1984. aasta saake põldudelt kokku korjates selgus, et teravilja saadi ainult 170 miljonit tonni — seega 60 miljonit tonni vähem kui kõrged parteihärrad seda Moskvas paberil valmis planeerisid. Tagasihoidlike arvestuste kohaselt on venelased sunnitud käesoleval aastal kapitalistlikelt riikidelt ostma 46 miljonit tonni teravilja, milleks on vaja raha — palju raha, mida Moskval pole välja panna. Ja nii ongi venelased käesoleval aastal juba viiendat korda oma abipaluva käe Lääne poole välja sirutanud, nurudes laenu. Asja tulid neile vastu Lääne-Saksamaa pankurid, kes organiseerisid N. Liidule 500 miljoni marga suuruse laenu, mis tõenäoliselt lähcb täies ulatuses teravilja ostmiseks.

N. Liit on katsunud oma välisvaluuta tagavarasid suurendada õli, kulla ja teemantide eksportimisega, mis on toonud sisse sadu miljoneid dollareid, kuid nendest summadest ei jätku siiski nende miljonite inimeste toitmiseks, keda ähvardab kommunistliku põllumajandussüsteemi praktiseerimisel näljaoht. Välisvaluuta tagavarade suurendamiseks on Moskva tõstnud õlihinda 28 dollarile vaadilt, kuid kulla- ja teemandihinnad maailmaturul ei ole praegu eriti soodsad ning õlihinna tõstmisest ei piisa vajalike tulude hankimiseks.

Kuid valju hääle tõstmine on venelastele peaaegu alati kõrgeid protsente kandnud ja Gromõko loodab, et tema vanad võtted ameerika pahempoolsete ringkondade ja lihtsameelsete toetusel ka seekord õnnestuvad kuigi seekord on Gromõkol Washingtonis tugevamad vastasmängijad kui kunagi varem.

AMI

Tähtis avastus laste hambaravis

Ülemhambaarst Jüri Kurol, kes töötab odontoloogilises institutsioonis Jönköpingis on teinud revolutsioneeriva avastuse väikelaste juures valesti kasvavate hammaste alal. Jüri Kuroli uurimus tähendab üldjoontes seda, et paljud lapsed pääsevad tülikast operatsioonist kui nende hambad kasvavad valesti. Loodus ise korrigeerib ajajooksul esinevad vead.

Oma uurimuse, millega starditi juba 1978, esitas doktor Kurol doktoritööna Odontoloogilises institutsioonis Göteborgis. Avastus on äratanud eriala ringkondades suurt tähelepanu.

Uurimustulemusi avaldatakse seeriatena ka rahvusvahelistes teaduslikes ajakirjades.

Ja kui hambaarstiülikoolide jaoks koostatakse uusi õpikuid, korrigeeritakse ravimeetodeid vastavalt Jüri Kuroli meetodile.

Probleem hammastega tekib kui lastel hakkavad piimahambad asenduma jäävhammastega . Selle asemel et piimahammas langeb välja, kasvab see lõualuu külge kinni. Nii näeb välja, nagu see takistaks uue hamba arengut ja peale selle ka kõrvalkasvavaid hambaid, mis kasvavad viltu.

Doktor Kuroli meetod tähendab seda, et operatiivsest ravist loobutakse — seda on varem ette kirjutanud kõik õpperaamatud üle kogu maailma.

Ja pärast operatsiooni, mis on tülikas nii patsiendile kui ka hambaarstile tuli jäävhambaid reguleerida igasuguste teraskonstruktsioonidega.

Need on samuti ebamugavad ja inetud. Selliseid operatsioone on seniajani sooritatud massiliselt.

Jüri Kurol on lihtsalt jätnud opereerimata 1 059 vaatluse all olevat last Jönköpingis ja avastanud, et vead kasvasid ise välja. Ainult viit last tuli opereerida.

„Tuleb vaid suhteliselt külmaverelselt oodata. Mingit ohtu kunagi ei esinenud, sest röntgeni abil oli kerge jälgida, kas vead taastusid loomulikul teel või mitte", ütles Kurol.

Paralleelselt nimetatud 1 059 lapsega on Jüri Kurol jälginud ka nende vendasid- õdesid ja avastanud, et tendents hambavigadeks on päritav.

Varem on öeldud, et umbes kolme protsenti kogu riigi lastest tabab viga kinnikasvavate piimahammaste näol.

Jüri Kurol kogus andmeid üleriigilises ulatuses ja avastas, et andmed ei ole õiged.

Kümme protsenti on õigem, ütleb ta.

Jönköpingi läänis on igatahes nn. rahvahambaravi juba lõpetanud rutiinipärased operatsioonid kui nähtub, et lastel on piimahambad kinni kasvanud. Jüri Kuroli meetod on seega läbi löönud.

EPL

Uued koolide eesmärgid N. Liidus

Iga keskkooli lõpetaja peab vabalt rääkima vene keelt

MOSKVA — Nõukogude Liidu hariduselus algas uue õppeaasta algusega revolutsioon. Koolitöö algas laupäeval, 1. septembril, kuna N. Liidu koolinädal on ikka veel kuuepäevane. Seekord nimetati esimene koolipäev „kõigi inimeste õppimise päevaks", mis puhul linnad olid olnud lipuehtes ja kaunistatud loosungitega.

See märkis ka, et N. Liit lasi käiku oma viimase ja võibolla k ige ambitsioonikama koolireformi. See näeb ette, et kool tuleb lõpetada 12 aastaga, kuid see osa hakkab tegelikult kehtima alles 1986. Siis langeb kooliskäimise alguse v nus praeguselt 7-lt 6-le, lisades ühe aasta 10-klassilises alg- ja keskkooli süsteemis.

Koolireformi peamine otstarve on ette valmistada õpilasi varasemas eas tööle ja juhtida nende väljaõpet praktilisemaile aladele. Sellele lisandub traditsiooniline ideoloogiline kasvatus.

Noored, kes on lõpetanud oma keskkooliaastad, peavad olema hästi teadlikud olukorrast, mida praegune sotsiaalne areng nõuab,

säilitamaks kommunistliku ühiskonna ideaale ja andma kindla vastuseisu vaenulikule ideoloogiale.

Koolireformi alustatakse väikeste sammudega, mis olevat nii väiksed, et vanemad ja õpilased, keda selle üle küsitleti polnud teadlikud mida nad soovisid. Õpetajate ülesandeks esimesel aastal on puhastada õpikud teisejärgulise tähtsusega või kompleksmaterjalidest, mis on praegu kirjutatud nii segiaetult ja ülesofistikeerituna, et viivad mõnikord segadusse ka professorid. Endistele lisaks on uus õppeaine „perekonnaelu eetika ja psühholoogia".

Kõrgemais klassides alustatakse kutsealalist treeningut juba nüüd, et vastavalt järgmise aasta jaanuaris otsusele jõuda, mida elukutseks valitakse.

Ka alandatakse vastavalt varasemale kooli lõpetamisele tööealiste miinimumvanus ja lubatakse juba 16-aastaselt opereerida põllutöömasinaid.

Koolireformidega alustati Juri Andropovi ajal ja sellega tahetakse vähendada N. Liidu alalist tööliste puudust, eriti oskustööliste alal.

Teise pikemaajalise muudatusena võib märkida üldise ajaloo kursuse ümberorganiseerimist N. Liidu ajaloo alal, raaliteaduste tutvustamist kõrgemais klassides ja nõue, et iga keskkooli lõpetaja peab vabalt rääkima vene keelt ilma teiste keelte õigustesse tungimata.

Portlandi pidupäevad

Lehti Merilo kutsub Killamängudele

Järgmised Läneranniku Killamängud toimuvad Portland, Oregonis 1.—5. juulini 1985. Neid eestlaste kokkutulekuid „tuhandest tuulest" on siiani peetud 16 korda kaheaastaste vahedega ja 17-nes on teoksil. Esimest korda astub mängude peakorraldajate rivisse Lehti Merilo.

Ameerika Läneranniku eestlaste pere ei ole arvurikas. Alati aga on leidunud tublisid kaasmaalasi, kes küllaltki pingerikka päevatöö kõrval leiavad aega ja jõudu eesti üritiste korraldamiseks, et teenida meie kaotatud kodumaad. Üheks neist on Lehti. Kena rõõmus daam, kelle isikusse on koondunud ammutamatu hulk head tahet ja energiat. Lööb käed külge ja asi liigub.

Eestluse kasuks töötamine on õieti kogu Merilode arvurikka pere vankumatuks traditsiooniks. Perekonnapea Olav oli Killamängude peameheks hulk aastaid tagasi. Kõik perekonna nooremad liikmed, ajast peale, kui nad kaela kandma ja jala tatsuma said, on rakendatud eestlaste huvide teenistusse.

Kõik pere liikmed on tegutsemas kohalikus eesti laulukooris ja rahvatantsurühmas, Lehti rühma juhina. Vanem poeg Kalle oli kaks korda Portlandi Eesti Seltsi esimeheks ja on praegu õpetaja abina köstriks eesti koguduses Portlandis.

Vanemad tütred, Liina ja Kristi, olid aastaid tutvustamas eesti helitöid lauluansambel „Kaja" koosseisus, Liina selle juhina. Kristi on praegu Eesti Seltsi juhatuse liige. Minia Helle on kolmandat korda Portlandi Eesti Seltsi esinaiseks ja valiti äsja ERNÜ liikmeks. Nooremad lapsed, Katrin, Indrek ja Raimo, tulid perekonda mitte-eestlaste peredest. Merilodena on neist saanud eesti patrioodid ja valdavad eesti keelt aktsendivabalt. Omal algatusel näitab Indrek koolikaaslastele Toompea lossi pilti ja rõhutab, et see on tema esiisade maja, mille vene kommunistid ära võtsid.

Kui kõikides eestlaste peredes valitseks nii tugev isamaalik vaim, siis püsiks eestlus ka võõrsil igavesti.

Tulge Killamängudele — Lehti kutsub!

O.K.

RATAS OPTICAL
219 DANFORTH AVENUE
TORONTO, ONTARIO M4K 1N2
465-6251

Täidame täpselt igat liiki prilli-retsepte, näit. „cataract" tüüpi. Suur valik lasteraame, spordi kaitseprille ja parimas kvaliteedis päikeseprille.
Raamid peamiselt Euroopast, alates $12.— kuni $200.—
Hinnaalandus kaasmaalastele 10%
Täidame ka kodumaiseid retsepte ja soovikorral saadame ära.

Läti äri
DOWNTOWN WOOLS ARTS & CRAFTS
Uus aadress: ARCADE BUILDING — Tel. 368-5011
Sissekäik: 74 Victoria St. (1. tän. Yonge'st idapool ja 1 tän. Queen'ist lõunapool) Postiaadress: 137 Yonge St., „Shopping Mall", Toronto M5C 2A5
Rikkalikus valikus importitud lõngu igaks otstarbeks. Haapsalu rätiku lõng. Linaseid materjale. Kanvaa ja palju muud. SKANDINAAVIAST HUVITAVAID MATERJALE KÄSITÖÖKS MUSTRIGA. Tasuta õpetamine ja nõuanne. Külastage meid. Soodsad hinnad.
Avatud: esmasp.—reedeni 9.30—6, laup. 9.30—4.

OLD MILL TAILORS
7 RIVERVIEW GARDENS, TORONTO
(1 plokk läänepool Jane'i, Bloori lähedal)
TEL. 769-9535
DAAMIDELE ja HÄRRADELE ÕMBLEMINE TELLIMISTE JÄRGI
RUDY SCHNEIDER

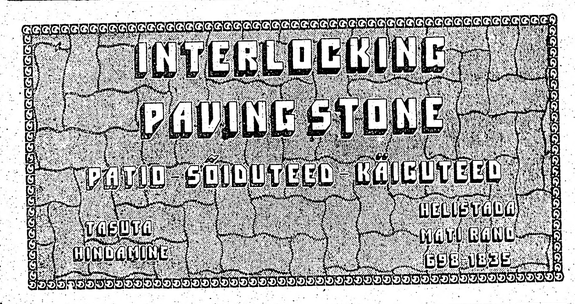

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$51.—	$65.—
Poolaastas	$28.—	$35.—
Veerandaastas	$15.—	$18.—

KIRIPOSTIGA + SAATEKULU

	Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
aastas	$56.—	+ $42.—	$47.—
poolaastas	$30.—	+ $21.—	$24.—
veerandaastas	$16.—	+ $10.50	$12.—

VÄLJASPOOL KANADAT ja USA-d:
LENNUPOSTIGA aastas $129.—, poolaastas $67.— ja veerandaastas $35.
Aadressi muudatus 70 centi. Üksiknumbri hind 70 centi
USA aadressidele „ZIP CODE"
Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja
Pangatshekk või rahakaart kirjutada
Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates .....
..... 19..... Tellimise katteks lisan $..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi .....
Aadress .....
.....
.....
.....

TRUUD JA KALLIST ABIKAASAT

TAMARA MARAND'it

mälestab kurbuses

ABIKAASA

Kirstupanek toimub neljapäeval, 4. okt. kell 7.30 õ. Vana Andrese kirikus

Matus 5. okt. kell 10 homm. samast Mt. Pleasant surnuaiale.

ARMAST KAUAAEGSET PEREKONNASÕPRA

TAMARA MARAND'it

mälestavad leinas

LEIDA ja AUGUST
LIIDI ja JUHO
PÄRJA, ENN ja MILVI
SIIGI ja HERMAN
MILLA

Oma armast kooliõpetajat ja kauaaegset sõpra

TAMARA MARAND'it

mälestavad sügavas leinas

EVI ja KRISTI ALLIK

Südamlik kaastunne KOIDULA ROISER'ile ja perekonnale ema

AMANDA ALT'i

surma puhul.

EELK PEETRI KOGUDUSE ÕPETAJAD JA NÕUKOGU

Surma läbi lahkusid meie armsad liikmed

OTTO MAMBERG

sündinud 16. veebruaril 1904
surnud 23. augustil 1984 Rootsis

ALBERT OAMER

sündinud 30. mail 1907
surnud 28. septembril 1984 USA-s

Mälestab leinates

KORPORATSIOON SAKALA

Umustamata armast

TAMARAT

mälestavad sügavas leinas

LINDA ja LUTT

Lugupeetud ja armast klubiliiget

TAMARA MARAND'it

mälestab leinas

EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI TORONTOS

Armast KURESSAARE GÜMNAASIUMI kaaslast

MARTA't

mälestavad kurbuses

EVALD WALLASTE
HELMI VAMMUS
MILLA PORK
NINA ja JOANN HAIKO

Lugupeetud ja armast klubiliiget

CLARA OTT'i

mälestab leinas

EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI TORONTOS

Sügavas kaastundes mõtleme ELLEN KUUSKNELE tema armsa õe

MILANDE LIIMA

surma puhul

KORP! FIDENTIA

KIRIKUD

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS

Kirik: Redeemer Luteri kirik
(Bloor ja Indian Rd.)
Õp. T. Nõmmik, 501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2.
Tel. 483-2478 ja 1-527-0410

Pühapäeval, 7. okt. kell 19.00 LÕIKUS-TÄNUPÜHA JUMALATEENISTUS armulauaga Ehatares.

Lõikus-tänupühal, esmaspäeval, 8. okt. kell 15.00 LÕIKUS-TÄNUPÜHA JUMALATEENISTUS Hõbe talus (Hwy 48 ja Ropal Beach Rd.)

ÕPETAJA KÕNETUNNID: igal neljapäeval kell 18.00—19.90 omas kodus, 501 Davisville Ave., Torontos. Igal esmaspäeval kell 18.00—19.30 Hamiltoni kiriklas, 3 Mapleside Ave., Hamilton, tel. 527-0410.

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviltungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

Õp. A. Roost õnnistati Sudbury eesti koguduse õpetajaks

Pühapäeval, 16-ndal septembril toimus õpetaja Albert Roosti Sudbury EELK koguduse õpetajaks õnnistamine Püha Matteuse soome kirikus. Ametisse seadmist assisteerisid soome õpetaja Lari Junkkari ja praost Andres Taul. Õpetaja Albert Roosti introdutseeris piiskop Karl Raudsepp.

Teenistuse algus algas rongkäiguga altarile eesotsas Sudbury EELK koguduse nõukogu liikmed Jaan Kõverik, Alvine Ilves, Meta Otto, Felix Saaremets ja Voldemar Sommers. Järgnesid õpetajad Roost, Junkkari, praost Taul ja viimasena piiskop Karl Raudsepp.

Piiskop Raudsepp oma veenvas ja sütitavas jutluses kutsus kõiki koguduse liikmeid toe andmiseks õpetajale, võrreldes seda tuule käes lainetavale rukkipõllule, kus kõrs on tugev ja mille tugevusele aitab veel kaasa rukki kaaskasvuline — rukkilill.

Teenistust kaunistas Tamara Norheimi kaunis lauluhääl Heino Nielseni orelihelide saatel.

Peale õnnistus-teenistust toimus ühine pidulik õhtusöök kiriku saalis mille olid organiseerinud ja toidu valmistanud pr-d Ilves, Otto, Oja ja Malmiste, kellele abiks oli hr. Päären. Kohal olid pr. Roost, pr. Taul ja hr. Orav koos oma isaga Torontost.

Õhtusöögi-koosviibimise avas Jaan Kõverik. Lauakõne koguduse liikmeile ja õpetaja Roostile pidas piiskop Raudsepp, millele vastas õpetaja Roost, öeldes et ta süda on äärmiselt hell tänase päeva puhul. Läkitusi ütlesid ja kingitusi andsid õpetajale praost Taul, hr. Orav Vana-Andrese kirikunõukogu esimehena ja õpetaja Junkkari. Tervitusi oli saabunud teistelt Toronto ja Montreali eesti kirikute nõukogudelt. Samuti vana-sudburylastelt, perekond Jüri Wallneritelt, kes asuvad nüüd Ottawas.

Meeldiv Tamara Norheimi lauluhääl helises mitmel korral koosviibimise ajal.

Õpetaja Albert Roost on sündinud 26. juunil 1919 Lümanda vallas, Kärla kihelkonnas Saaremaal. Alghariduse sai kohalikus Taritu

Õp. ALBERT ROOST

algkoolis ja keskhariduse Kuressaares Saaremaa Gümnaasiumis. Õppis Tallinna Tehnikaülikoolis mehaanikateaduskonnas ja hiljem täiendas end Rootsis korrespondentskursuste kaudu.

Rootsis töötas Linköpingi raudteetehastes joonestajana ja Kanadas on tööl ehituste tulekaitsesüsteemide planeerimise alal.

Abiellus 20. mail 1945 Rootsis Adele Treiga. Neil on kaks last: poeg Ain ja tütar Imbi.

Oma usulise suunduse sai õpetaja Roost oma vanemailt. Tema isa oli kauemat aega Kärla koguduse nõukogu liige ja pühapäevane tegevus oli perekonnas alaliselt kirikuliselt suunatud. Kanadasse saabununa kuulub ta 1962. aastast alates EELK Toronto Vana Andrese koguduse nõukogusse nii abiesimehena kui ka esimehena viimased 9 aastat.

Õpetaja Roost on lõpetanud Usuteadusliku Instituudi. Prooviaasta oli Toronto Vana Andrese koguduses õpetaja Andres Tauli juures. Ta ordineeriti Kanada praostkonna vikaarõpetajaks 20. juunil, 1982. Valiti Sudbury EELK õpetajaks 27. novembril, 1983. a. ja on kogudust teeninud 1. jaanuarist 1984.

Sudbury eestlased on tänulikud, et jällegi on kogudusel oma õpetaja.

Leinateateid

Stokholmis suri 1. juunil Hilda Kubo, sündinud 31. jaanuaril 1904 Võrumaal.

Rootsis Sundbybergis suri 30. mail Richard Arnold Tedro, sündinud 7. jaanuaril 1903 Tallinnas.

Avinurmes suri 18. mail Elise Therese Aleksejev, neiuna Ernits, sündinud 8. augustil 1906 Avinurmes.

Rootsis Lidingöl suri 2. juunil hambaarst Emilie Onno, sündinud 10. oktoobril 1899 Eestis.

Rootsis Norrköpingis suri 1. juunil Silvi Jakoby, sündinud 9. jaanuaril 1922 Tallinnas.

Austraalias Adelaide'is suri 21. mail Ida Eisma, sündinud 14. jaanuaril 1902 Luunjas.

Rootsis Norrköpingis suri 30. mail Mihkel Luugus, sündinud 23. jaanuaril 1895.

Göteborgis suri 5. juunil Margareta Mägi, sündinud 2. detsembril 1916 Sõrves.

Rootsis suri 2. juunil Olga Vosmi, sündinud 20. detsembril 1902.

Eestis suri 2. juunil Liidia Põlluaed, sündinud 10. märtsil 1903 Vihterpalus.

New Yorgis suri 2. juunil Hilda Rätsep, neiuna Nyman, sündinud 2. septembril 1897 Noarootsis.

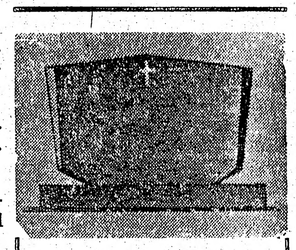

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2044 Yonge St. Toronto, Ont. M4S 1Z9
(Davisville & Eglintoni vahel)
Tel. 487-2147

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8
Tel. 466-1951 või 466-1502
Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahatööd, punnikerdused, keraamika.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.
Ärl avatud juunis, juulis, augustis:
esmap.-reedeni 8.30-5, laup. 8.30-3

4812 YONGE STREET
(Sheppardi lähedal)
221-1159
R. S. KANE
Funeral Directors
WILLOWDALE ONTARIO

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud
MATUSEMAJA
Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja ööpäevaringselt parkimiseruumi.
Väärikas teenimine
ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.
T. L. MORRISON — Funeral Director
467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

Sudbury

ks

ja Albert Roosti Sud-
iha Matteuse soome
petaja Lari Junkkari
introdutseeris piiskop

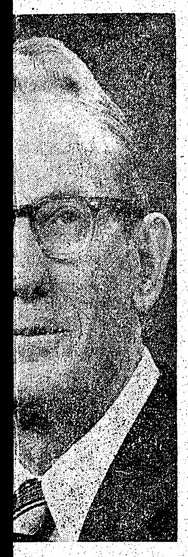

BERT ROOST

keskhariduse Kures-
maa Gümnaasiumis.
na Tehnikaülikoolis
duskonnas ja hiljem
Rootsis korrespon-
kaudu.
tas Linköpingi raud-
onestajana ja Kana-
ehituste tulekaitsesüs-
eerimise alal.
. mail 1945 Rootsis
Neil on kaks last:
itar Imbi.
e suunduse sai õpe-
ma vanemailt. Tema
at aega Kärla kogu-
liige ja pühapäeva-
perekonnas alaliselt
suunatud. Kanadasse
uulub ta 1962. aastast
Toronto Vana Andre-
nõukogusse nii abiesi-
ka esimehena viimased

ost on lõpetanud Usu-
nstituudi. Prooviaasta
Vana Andrese kogu-
Andres Tauli juures.
i Kanada praostkon-
etajaks 20. juunil,
Sudbury EELK õpeta-
mbril, 1983. a. ja on
ninud 1. jaanuarist

estlased on tänulikud,
kogudusel oma õpe-

UAKIVID
esti ettevõte
MEMORIALS LTD.
onge St. Toronto,
t. M4S 1Z9
& Eglintoni vahel)
el. 487-2147

ujunenud
tropolitan Toron-
aditsioonidega.
ritud personal ja
ON
LTD.
irector
4X 1K5

MIS ON TEIE MAJA VÄÄRTUS?

Torontos ja ümbruskonnas helistage
HEINO PÄRNSALU
Real Estate Broker
Tel. 469-5118

LINDEN
REAL ESTATE LTD., Realtor
8 Boston Ave., Toronto,
Ont. M4M 2T9

EESTLANNA 75. a. SOOVIB kirjavahetust kodumaalastega, kes valdavad veel emakeelt. Kirjad „Vaba Eestlasele" P.S.

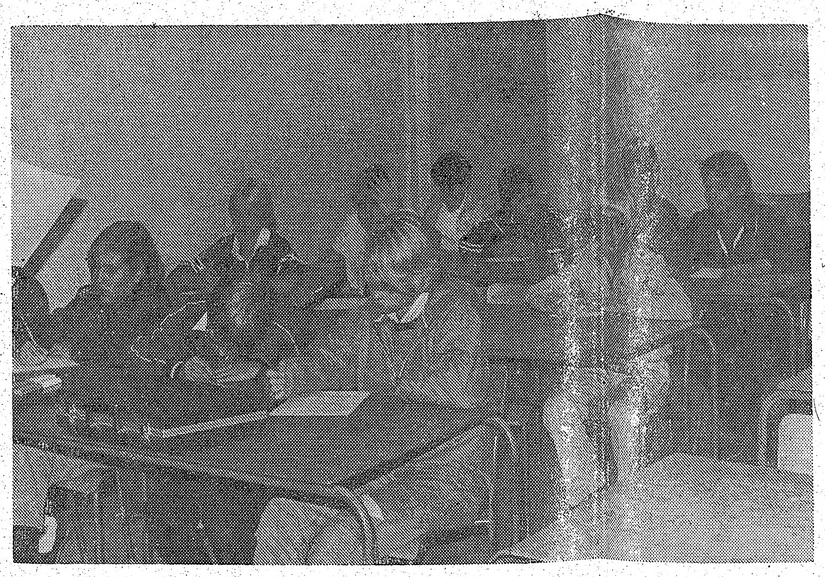

Õppetööga alustati TES Keskkoolis. Esimesel tunnil täitsid noored registreerimislehed. Pildil osaline vaade esimesele klassile. Foto: Vaba Eestlane

Uus omanik — eestlane
MAISON SUISSE RESTAURANT & DINING ROOM
Alkohol
513 Bloor St. W. — Tel. 532-3664
„FONDUE" ja EUROOPA TOITUDE SPETSIALIST
Avatud 7 päeva nädalas kella 5 p.l.—1 öösel
Omanik H. NURMEOTS

Noortejuhtide

(Algus lk. 1)

Noortemalevate rahaasjad

Skautlik noortetöö nõuab mitmesuguseid ja sageli üsna suuri kulutusi. Skaudimaleva kulude-tulude aruanne oli tasakaalus $24,353. Maleva varanduslik seis, kus ei olnud sees Kotkajärve kinnis- ja vallasvara, oli ligi 15.000.—. Majandusaruanded olid ära toodud AK raamatus ja kinnitati. Eesti Maja noorteruumi aruande esitas Konsa Leemets. Aruanne oli tasakaalus $3,300.—, kusjuures noorteruum on andnud Eesti Majale toetusena $500.—.

Gaidide majandusaruanne oli tasakaalus $22,205.— ja nende nn. Peavanema Fondis on varuks $2,262.—.

Maailmalaager „Eesti Lipu" majanduslikud asjaajamised ei ole veel lõpetatud ja lõplikku aruannet on vara koostada. Ligikaudse pildi maailmalaagri kohta andis majandusjuhi abi Paul Kiilaspea üksikute osakondade kaupa. Laagri üldine läbikäik on kuskil $80,000.— ringis ja laager „tuleb omadega välja". Kui TH erinumber, mis läheb laagri arvele ,tekitab puudujäägi, siis selle katavad mõlemad malevad oma summadest.

Maailmalaagri juhid Egbert Runge ja Anne-Mai Kaunismaa konstateerisid maailma-laagri sisulist õnnestumist, mida kinnitas ka mõne nädala eest toimunud juhtkonna arutluskoosolek. Kotkajärvel. Täiesti erineval seisukohal oli Kennet Meipoom, kes esitas pika nimestiku tehtud vigadest.

Laupäeva õhtul toimus laudkonnavestlus teemal „Kas ühislaager?" Moderaatoriteks olid Ervin Aleve ja Silvia Terts, poolt ja vastu panelistideks Lydia van derVeen, Juta Metsala, Evi Novek, Endel Mell, Ants Evard ja Mikk Jõgi. Arutlus ei viinud lõplikule seisukohale, kuid tõi esile palju huvitavaid mõtteid tulevaste kavade jaoks. Pärast seda oli peamajas valguspildiõhtu peamiselt Ants Kütti ja vähemal määral Silver Kase fotodest. Neid kommenteeris Tiia Kütt. Mõlemad õhtused tegevused olid ühed meeldivamad kogu AK-l.

Pühapäev algas õpetaja Tõnis Nõmmiku palvusega ja jatkus töökoosolekutega, kus määrati kindlaks eelseisvad tegevuskavad. Skautidel seisab ees Kanada Jamboree Guelphi lähedal vabaõhupiirkonnas, kuhu üritatakse minna ühe skaudirühma ja vendurite pere suuruste üksustega. Gaidid, kellel pole võimalusi jamboreedest osa võtta, tahaksid minna esindusüksusega Ühendriikidesse sealsete eesti gaidide-skautide üldlaagrisse — kui tuleb kutse. USA külalisjuht Urve Põhi lubas hoolitseda, et kutse tuleb.

Eesti gaidide ja skautide järgmise suurlaagri ajana oli kõne all suvi 1986. Kuna meil on liiga palju jamboreesid ja suuri laagreid, siis kannatab tegelik skauditöö ja poiste ettevalmistused suurlaagriteks on puudulikud. Tegelikke laagrikogemusi omandatakse aga väikestes üksuse-laagrites. Nii siis otsustati 1986 jätta üksustele ja suurlaager pidada alles 1987.

Pikemalt arutati Kotkajärve uue traktori ja ehitatava traktori-kuuri asja. Jutt, et traktor olevat möödunud suvel töötanud ainult 6 tundi, osutus tühjaks jutuks. Traktor on teinud palju head tööd ja tööd on talle ette näha ka tulevikus, Kotkajärve ilusa ja praktilise kujunduse huvides on traktor palju väärt. Traktorikuur ehitatakse köögitee äärde, kus ta on kättesaadav, kuid jääb metsa varju ega sega loodusse üldpilti.

Kriitikat tehti ka aastakoosolekule, mis on muutunud tuimaks ega kutsu nooremaid juhte sellest osa võtma. Otsustati AK-d muuta — kas või poolitada õppepäevadeks ja juhtide peakoosolekuks, millest esimene on nädalalõpp Kotkajärvel, teine mõned tunnid linnas. Heino Jõe, kelle esimene AK oli 1929 Paides, kirjeldas Ak-de kujunemist Eestis, Rootsis ja Kanadas ning tähendas, et meil ei tule AK asjas otsida midagi uut, vaid minna tagasi vanade heade vormide juurde. Otsustati, et üksused esitavad selles küsimuses oma seisukohad maleva staabile, kes on AK korraldajaks.

AK-d lõpetati pühapäeva õhtupoolikul lipuväljakul lipu langetamise, soojade sõnade ja sõprusringiga. USA külalised kutsusid kõiki külla oma AK-le, mis on 20./21. oktoobril Järvemetsa laagris.

AK toitlustamist organiseeris Anne Orunuk, peaperenaiseks oli Eda Loo ja perenaisteks Juta Kübarsepp, Ene Lüdig, Irja-Ann Pihlberg ja Oldi Põder. Osavõtjad said hästi süüa ja ööbisid Kotkajärvel noorteüksuste majades. Malevate juhid Anne-Mai Kaunismaa ja Egbert Runge paluvad tänu ütelda perenaistele ja kõikidele AK-st osavõtjaile, kelle töö koosolekutel tuleb kasuks eesti gaidi- ja skaudi-tegevusele eelseisval hooajal.

BON AIR APPLIANCE SERVICE
PARANDAME
külmutuskappe ja pliite — igat liiki
★ 31 aastat tööpraktikat ☆
Tel. 533-9334

Leila Milleri lauljakarjääri algus Rootsis

Detsembris jõuab müügile heliplaat tema lauludest

STOKHOLM (EPL) — Leila Milleri TV-esinemine ja ajakirjanduse ning eetrimeediumide suur huvi tema ja ta abikaasa Valdo Randpere vastu on nüüd avanud lauljatarile uksed rootsi karjääri algamiseks. Göteborgs-Posten teatab viieveerulises artiklis, et Leila Milleri esinemisreis algab Göteborgis Angeredi Blå Stället'is, kus ta laulab country-muusikat Örjan Englundi orkestriga, milline oli muide seatjaks ka märgitud TV-esinemisel.

Abielupaar on sõlminud aastase lepingu ühe soliidse mänedzherifirmaga, mis hakkas kehtima juba 1. septembril ja mis sisaldab ka esimese kestvustüüpi heliplaadi sissemängu.

Leila Milleri žanriks jääb country-muusika

ja tema heliplaat, milles on ka tema enda ja abikaasa Valdo Randpere omaloomingut, tuleb müügile enne jõule detsembris.

Möödunud 20. septembril alustas abielupaar esinemisteks ja plaadiks vajalikku harjutamist. Kontrakti kohaselt on neil kasutada ka auto. Nii siis ei tarvitse abielupaar enam olla sotsiaalvõimude hoolduses ja nüüd on käsil oma korteri leidmine.

Eestis levinevad igasugused kuuldused ärahüppajate kohta, nagu ilmnes Leila Milleri erutatud telefonikõnest ühele tuttavale Rootsis. Tallinnas räägitavat, et Valdo Randpere on Stokholmis jäänud auto alla ja saanud surma. Hiljem seda kuuldes, helistas Leila Miller ise emale ja rahustas teda, et kuuldus ei vasta tõele.

On iseloomustav, et ka varasemate ärahüppajate puhul on levitatud sarnataolisi jutte, mh. ka legaalselt välja pääsenud Neeme Järvi puhul.

Siapeeritud Eesti ajalehtedest nähtub,

et komsomoli esimene sekretär Donald Visnapuu on saadetud kõrgemasse parteikooli.

Ümberpaigutus võib tõenäoliselt ühenduses olla komsomolis teeninud Valdo Randpere põgenemisega, kuna Visnapuu oli tema palkajana partei ees vastutav.

Eestlaste Metsakodu Rootsis 30-aastane

Metsakodu 30-aastase tegevuse tähistamise raames toimus 15. septembril „Naabrite Päev", millest osa võtma olid kutsutud Metsakodus peetud rootsi külalislaagrite esindajad Skaraborgi ja Jönköpingi maakondadest. Aastate jooksul on Metsakodus oma üritusi pidanud üle 30 noortegrupi. Metsakodul on hea nimi skautlikes organisatsioonides, kirikuringkondades kui ka koolides.

Tervitussõnavõtus külalistele meenutas Metsakodu esimees Jüri Baumann eestlaste põgenemist Rootsi 40 aastat tagasi ja seda suurt sõbralikkust ning abivalmidust, mida kogeti saabudes. Metsakodu rootslastele kasutada andmisega nagu tasutakse tänuvõlga.

Külalistele korraldati ringkäik läbi Metsakodu. Starditi Hiiemäelt „Eesti rajaga", mis viis külalised koos Metsakodu perega ühisele jalutuskäigule.

Pärast jalutuskäiku koguneti masterite tuppa, kus Gustav Ilves jutustas eestlastest, Eestist ja Metsakodust

ning tutvustas ülemaailmse vaba eestlaskonna elujõudu, viies kuulajad möödunud ESTO'le Torontosse, kuhu Rootsist oli saabunud üle tuhande eestlase.

Ta seletas ka Metsakodu osatähtsust eestlaste enesesäilitamisvõitluses ning lõpetas sõnavõtu diapositiivide seeriaga noorte Maailmalaagritest, ESTO-kokkutulekuist ja Metsakodust.

Kavalises osas esinesid Göteborgi ESTO-tüdrukud pakkudes külalistele liikumistantsu.

Pärast kohvilauas olnud diskussiooni lõpetas „Naabrite Päeva" tänuga kirikuõpetaja Gunna Blomgren,

kes on juba kaua aastaid Metsakodu külastanud oma leerilastega.

EPL/TT

S. Hoppe Cleaning & Building Care Ltd.
Puhastan keemiliselt valpu, mööblit ja akende pesemine.
Söögituba, elutuba ja koridor $59.95
SAMUEL HOPPE
Äris: tel. 686-4030 Kodus: tel. 686-4395

PLUMBING, HEATING & REPAIRS
Õli-, gaasi- ja elektriahjud ja „boilerid" • Korstnavoodrid (chimney lining). • Ahjude ja „boilerite" puhastamine.
Tel. 275-1280 — Roland Kullik

Taevane leib

LÕIKUS-TÄNUPÜHAKS KIRJUTANUD ÕP. OSKAR PUHM

Joh. 6:33

Paljude ideaaliks on sotsiaalne heaolu. Sünnist surmani on kodanikud riikliku hoolitsuse all ja homse eest pole vaja enam muretseda. Ega see pole laiduväärt, kui igapäevane leib on kindlustatud ja võid täie julgusega vaadata tulevikku. Ainult kui see kõik oleks nii lihtne. Ent pannes täielise rõhu inimese maisele elatisele, taandub hingeline hoolekanne, ununeb Jumal ja taevane õnnistus. Muututakse maise paradiisi jüngreiks, kes oma käe ja ajaga ise kõike loovad ja saavutavad. Usk tituleeritakse takistavaks teguriks, mida tuleb inimese mõtetest ja südamest välja tõrjuda.

Heaoluriikides nõrgeneb kodanike initsiatiiv: kõik on korraldatud ja indiviidil pole endal enam vaja kalkuleerida ja riskeerida. Lühidalt, vajuta nupule ja kõik areneb sujuvalt. Sellise mugavusega seoses nõrgeneb aegadega inimene füüsiliselt ja vaimselt, nürineb vastutustunne, süvendades laiskust ja lodevust.

Loomulikult on kristlane huvitatud jõuetute ja väetite abistamisest, et ta ei unusta oma hinges õnnistegija kinnitust: „Inimene ei ela ükspäinis leivast!" Jeesus toitis nälgivat rahvast. Käesoleva peatüki alguses me loeme viie tuhande söötmisest. Pärast imetegu siirdus Jeesus paadiga Galilea järve teisele rannale, kuna rahvas tahtis teda kuningaks tõsta. See on õige juht, kes soetab kõhutäidet! Kuid Jeesus pidi neile tõsiselt meenutama: „Tõesti, tõesti ma ütlen teile, et te ei otsi mind sellepärast, et te nägite tunnustähti, vaid te sõite leiba ja teie kõhud said täis! Ärge hankige rooga, mis hävib, vaid rooga, mis jääb igaveseks eluks, mida Inimese Poeg tahab teile anda."

Omal ajal väideti — ühiskonna moraalsus oleneb korralikust elatistasemest. Kuritegevus kaob koos jõukusega. Just ümberpöördult — kuritegevus ja ulaelu on kasvanud kõige kiiremini majanduslikult kõige paremal järjel olevates ühiskondlikes rühmitustes ja eriti seal, kus puudub kõrgem kristlik eesmärk ja kasvatus.

Ajalugu kinnitab, et kultuurid ja rahvad pole mitte niipalju hääbunud leiva puudusest kui ülikülluses, millega on kaasunud ka ühepäeva-liblika elufilosoofia: söö, joo ja ole rõõmus — kuniks elu!

Rikkaliku laua ääres on Jumal, ta taevane õnnistus ja leib unustatud — vähe on neid, kes palves külvavad ja tänus lõikavad.

Meenutan tänuga oma vanaisa, keda lapsena nägin ettevalmistumas külviks. Aitasin tal panna külvitikke, et külvaja samm oleks sirgejooneline. Enne kui ta seadis külimitu vöö üle õla, põlvitas ta palveks. See oli vaikne ja sõnatu nagu külviks valitud tuuletu ilm. Sama kordus lõikuse puhul küpsete väljade vahel. See kaunis mälestuspilt on olnud mulle usuliseks tõukejõuks.

Jeesus, Jumala leib, taevast alla tulnud, on oma armuõpetusega ja ennastohverdava eluga vabastanud meid maisuse võimust — ja õpetanud tänumeeles oma igapäevast leiba sööma, millest võrsub taevane leib ja taevane elu igavikus. Meie Isa palves me palume: „Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev," mida usuisa Martin Luther on seletanud: „Jumal annab igapäevast leiba küll ilma meie palveta ka kõigile kurjadele inimestele, aga me palume selles palves, et tema meile annaks seda mõista ja tänuga vastu võtta."

Meie esivanemad pidasid leiba vägagi au sees. Rasked näljaajad olid õpetanud sellesse tähtsasse söögipoolisesse respektiga suhtuma. Söögipalve pidamine kuulus paljudes peredes toidupoolise juurde — seega avades igapäevasele leivale usulise väärtuse ja taevase päritolu tunnustuse.

Armulaua pühas toimingus elame läbi eriti Jumala leiva osaduse. Jeesus püha-õhtusöömaajal võttis leiva, tänas, murdis ja andis oma jüngritele. Tänades ja ennast armastuses jagades, muutus Jeesuse ihu taevaseks leivaks, meie hingedele toiduks, südame puhtuseks ja pattude andestuseks.

Tuletagu lõikuspüha meile meelde, et see mida oma keha kinnituseks kasutame, pole paljalt meie oskuste ja püüdluste teene, vaid jumalik arm Taevaisalt. Olgu meile usuliseks tõeks, et ei aita ainult moodsad masinad ja väetis; kui taevas on suletud ega jaga vajalikult päikesepaistet ja vihma, jooksevad meie pingutused tühjalt karile. Mõtleme siin Kanada viljaaidas ja külluses sellele tõsiolule, et üle poole inimkonnast elatub alla normi toidust. Kasutame oma häid võimalusi hädaliste toetamiseks usulis- vaimsetes huvides, olles seeläbi tihedalt ühendatud Jumala leivaga, kes taevast on alla tulnud õnnistuseks kõigile maailma rahvastele.

SOODUS OSTUVÕIMALUS —
TÖÖTADA, ELADA VÕI INVESTEERIDA täielikult renoveeritud ehituses. Kontori- ja vastuvõturuumid sobivad mitmeks otstarbeks. Ülemisel kahel korrusel eraldi sissekäiguga luksuskorter. Parkimisplats ja 2 garaazhi. Helistada Jackson, Tamm Design 466-1994, hr. Tamm kodus 283-7884

USA lahkumine UNESCO'st otsustamisel

PARIIS — USA on ähvardanud lahkuda UNESCO'st, ÜRO hariduse, teaduse ja kultuuriorganisatsioonist ja alustab oktoobri alul nõupidamisi selleks, et jõuda otsusele, kas USA teostab oma lubaduse ja tõmbub välja organisatsioonist.

51-st rahvast koosnev organisatsiooni juhatus plaanitseb laialaulatuslikemaid muudatusi, mis on plaanitsetud UNESCO 161-liikmesriigi ja direktor Amadou Mahtar M'Bow of Senegal poolt, kes on keskseks kujuks selles kontroversiaalses probleemis. Ta on juhtinud organisatsiooni kümme aastat ja on olnud süüdistuste märklauaks oma saamatuse, ebaefektiivsuse ja korruptsiooni tõttu Pariisis asuvas sekretariaadis.

Reagani valitsus on saatnud formaalse avalduse, et nad tõmbuvad välja UNESCO'st aasta lõpuks, süüdistades organisatsiooni vastutustundetus eelarve kasvus ja korratus juhtimises,

kuid kus suuremaks probleemiks on Lääne vastase poliitika tegemine ja kommunismimaade huvide edutamine.

USA eemaldumine aga võivat tähendada kogu organisatsiooni tegevuse halvamist, sest USA on suurim majanduslik toetaja.

Kuulutamine
„VABA EESTLASES"
täidab oma eesmärgi!

Dr. Roosi perekond meedias

Möödunud neljapäeval ja reedel andis Toronto Globali TV-jaam edasi lühisaate dr. Jaan Roosi perekonnast käimistreeningul Etobicoke Centennial Staadionil koos dr. Jaan Roosi kommentaaridega kiirkäimise kui tervisliku spordi kohta. Dr. Roos ütleb, et tema perekond oli osaline kiirkäimise propagandas, mida tegi selle spordiharu Ontario rekordi hoidja Helmut Boeck.

Reedeses „Sun'i" numbris oli samast perekonnast Marja-Leena Roosi pilt, kuna ta tuli võitjaks noortele korraldatud „Sun'i" raalivõistlusel, kus tuli vastus kirjutada koodis antud küsimusele. Auhinnaks oli McIntoshi raalikompanii embleemiga särk.

SPORT

Ermo Kulmar

Üks Kanada, üheksa Välis-Eesti rekordit

Estonia Masterite Klubi Kanada parim kergejõustikus

Kanada masterklubide 8-as esivõistlus peeti 8. sept. Etobicoke'i staadionil Torontos. Estonia Masterite Klubi meeskond võitis Centennial Driving Institute, Toronto suure karika-trofee esmakordselt, saavutades kõrge punktide arvu 12518. Neli suuremat klubi, kes järgnesid estoonlastele olid Latvian T+F Klubi 10397 punkti, sakslaste Sportclub '64 — 9572 p., mullune karikahoidja Masters Sprint Club — 9512 p., ja York Ülikool 4177 p.

Mainitud karikas oli esimesed kolm aastat Sportclub '64 valduses, millele järgnes kolm aastat Latvian T+F Klubi hooldust. Mõlemate klubide asukoht on Torontos.

Estonia Masterite Klubile oli see neljas karikavõistlus.

Punktid on arvestatud 1984. a. WAVA 10-võistluse tabeli alusel, mis kohandatud vanuseklassidele. Klubi saab punkte kaheksalt võistlusalalt kahe parima masteri tulemustest ükskõik mis vanuseklassis.

Estoonlasi oli võistlemas 13, võrreldes möödunud aasta 11-ga. Seekord oli iga ala esindatud vähemalt kolme klubiliikmega, väljaarvatud 400 m jooks, kus oli kaks võistlejat.

Oma hiljutise Kanada rekordi kettaheites (29.84) parandas Karl Trei 30.42 meetrile.

Alade medalite hulk kasvas mullusest kolmest kaheksale. Kulla võitsid Ergas Leps 1500 m ja Kalju Pehtla 5000 m jooksudes; hõbeda said K. Pehtla 400 m ja Karl Trei kolmel alal —kaugus, kõrgus ja kuul; pronksmedali tõid Valden Sadul kauguses ja K. Trei kettaheites.

Estoonlaste tugevamad alad punktides olid kahe mehe tulemuste summad järgmiselt: sulgudes eelmise aasta punktid: 100 m — 1820 p (1080), kaugus — 1794 (1216), 400 m — 1680 (891), ketas — 1604 (1196), kõrgus — 1520 (700), - 1500 m — 1508 (1307), kuul — 1359 (1606) ja 5000 m — 1223 (1334). Kuna 100 m jooks ja kaugushüpe olid soodustatud pärituulest siis parimaks alaks võiks kujuneda 400 m jooks.

Suurimaks punktide toojaks osutus kaheksa Kanada rekordiga Karl Trei 75 pluss vanuseklassist! Punktide arvult järgnesid Valden Sadul, Kalju Pehtla, Ergas Leps, Viktor Kõressaar ja Uno Limit.

KANADA MASTERKLUBIDE ESIVÕISTLUS

Jooksude ajad võetud käsitsi.

100 m V. Sadul (60+ 13,6 (880 p.); V. Peters (65+) 15,4 (640); K. Trei (75+) 15,8 (940).

400 m V. Sadul 65,3 (823); K. Pehtla (65+) 67,7 (852) VR.

1500 m E. Leps (45+) 4.45,1 (850) VR; L. Mann (50+) 6.18,2 (434) VR; U. Limit (60+) 6.03,4 (658).

5000 m E. Leps 18.59,0 (498); Ü. Vastopä (60+) 23.22,0 (384); K. Pehtla 22.40,0 (735) VR.

Kaugus J. Lents (55+) 4.61 (644); V. Sadul 4.60 (806); V. Peters 3.37 (385); A. Suurallik (65+) 3.15 (275); K. Trei 3.95 (988).

Kõrgus J. Lents 1.20 (298); V. Sadul 1.20 (440) VR; V. Kõressaar (65+) 1.25 (640) VR; K. Trei 1.20 (880).

Kuul — 6 kg — J. Lents 10.05 (653); — 5 kg — V. Kõressaar 9.27 (667) VR; A. Suurallik 7.35 (425); L. Rand (60+) 8.39 (503); — 4 kg — K. Trei 9.32 (692).

Ketas — 1.5 kg — J. Lents 28.68 (523); — 1 kg — L. Rand 31.24 (593); V. Kõressaar 24.72 (456); K. Pehtla 35,40 (787) VR; K. Trei 30.42 (817) KR + VR.

Kalevi Suusaklubi aastapeakoosolek

Esmaspäeval, 22. oktoobril kell 7.30 õ. peetakse Eesti Majas Kalevi Suusaklubi aastapeakoosolek tavakohase päevakorraga.

Spordimärkmeid

Odaviske maailmarekord 104.49 m, tehtud juuli lõpul U. Hohn'i (Ida-Saksamaa) poolt jääb vist kauaks ajaks püsima, sest kergejõustiku Liidul on kavatsusel uue oda raskuspunkt tuua 4 cm võrra ettepoole mis tagab olukorra et oda ots maasse läheb, mis võimaldab täpset distantsi mõõtmist. Praegu mõõdetakse lapiti maandunud oda käepideme kohalt mis on aga ebatäpne kuna oda libiseb mööda maapinda.

RISTSÕNA NR. 1213

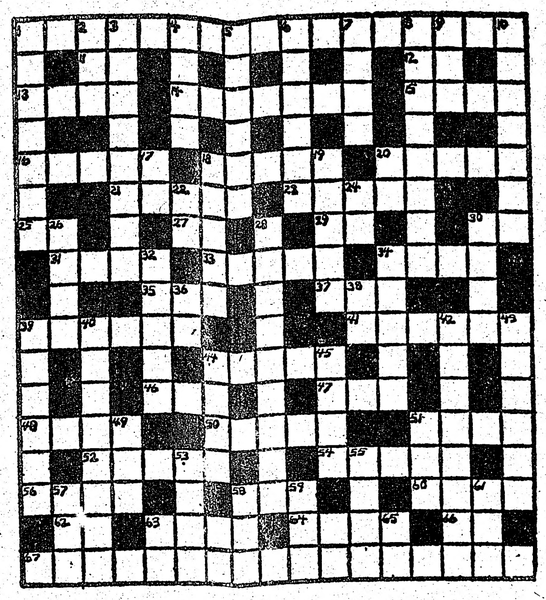

Põikread: 1. Populaarne eesti romaan, 6. Vee või õhu liikumine, laul, 11. Noot, 12. Hüüatus, 13. Kehaosa loomadel, 14. Kommunistlik majapidamine, 15. Lääge, 16. Koht Põhja-Eesti rannikul, 18. Malend, 20. Liikumapanev põhjus, 21. Järv Eestis, 23. . . . laulik — A. Adsoni hüüdnimi, 25. Isiklik asesõna, 27. Jõgi Lätis, 29. Sugulane, 30. Tähed kirja lõpus, 31. Riidest suss (murdesõna), 33. Endine eesti naisteajakiri, 34. Tükk, 35. Naisenimi, 37. Leivasort, 39. Vägilane, hiiglane, 41. Võluv, veetlev, 44. Metsalind, 46. Lahtine koht, 47. Kirg, 48. Suurim elusolend, 50. Napp, vähene, 51. Kerjus, 52. Puutükike, 54. Raskerelv, 56. Koha määrsõna, 58. Vankri osa, 60. Suur segadus, 62. Isiklik asesõna, 63. O. Lutsu teos, 64. Rahaühik, 66. Meie — ühes võõrkeeles, 67. Riiklik asutus.

Püstread: 1. Kaunistus, 2. Piirkond, 3. Tuntud eesti näitlejatar, eesnimega, 4. Küsib — inglise keeles, 5. Nabukovi kõmutekitanud romaan, 6. Vee või õhu liikumine, 7. Juudi mehenimi, 8. Endine vald Saaremaal, 9. Tume, ähmane — inglise keeles, 10. Vähestele teada, 17. Eessõna saksa keeles, 18. Elumaja, 19. Eesti helilooja moodsama helikeelega, 20. Sama mis 17, 22. Jaatav sõna ühes võõrkeeles, 24. Teie — rootsi keeles, 26. Hüüab hädas olija, 28. Pagaritoode, 30. Mitte hea, 32. Kauba pakendi kaal, 34. Jõgi Lõuna-Eestis, 36. Kaksikkonsonant, 38. Hüüatus, 39. Kütteaine, 40. Balanss, 42. Ravi liigesehaiguste puhul, 43. Osa näidendist, 44. Siseelund, 45. Lihatoit, 49. Kolm ühesugust konsonanti, 51. Tshehhi viiulikunstnik ja helilooja, 53. Südamik, 55. Ablas, 57. Lapsevanem (murdesõna), 58. Mehenimi, 59. Kolm ühesugust konsonanti, 61. Sadam Võrtsjärve ääres, 63. Kaksikkonsonant, 65. Isiklik asesõna.

RISTSÕNA NR. 1212 LAHENDUS

Põikread: 1. Ratsavägi, 7. Vor, 9. Ollepa, 10. Igav, 11. Käru, 12. Isamaa, 13. Kaarma, 15. Arno, 16. Randlast, 19. Viiendik, 21. Salo, 23. Ideaal, 24. Neitsi, 27. Tihe, 28. Alam, 30. Satiir, 31. Soe, 32. Kindlasti.

Püstread: 1. Rai, 2. Angaar, 3. Suvero, 4. Vikaarid, 5. Gori, 6. Ilusad, 7. Veem, 8. Ratastool, 13. Karvanäss, 14. Anti, 17. Näkineid, 18. Ahaa, 20. Nastik, 21. Segaja, 22. Labatt, 25. Iste, 26. Iiri, 29. Mai.

ILMUS TEINE TRÜKK INGLISKEELSEST KOKARAAMATUST

„Cooking Estonian Style"

Hilja Treumuth ja Viivi Piirisild

430 retsepti ★ Hind koos saatekuluga Can. $15.—

Tellimisi võtab vastu „Vaba Eestlase" talitus.

Raamatud saadetakse välja Los Angelesist.

Müügil VABA EESTLASE talituses

LOOME

Eesti rahvuskultuuri loomingupäevad 23.—30. aug. 1981 Jõekäärul

Loomingupäevade Kunstide loengud sõnas ja pildis — 169 lk.

Autorid: Allik, Berendsen, Lipp-Leppik, Metsala, Märtin, Naelapea, Niidas, Olbrei, Puhm, Puust, Raudsepp, Riga, Salo, Sermat, Susi, Tiido, Toi, Valdsaar, Virkhaus ja Voltk.

Hind $15.— pluss saatekulu $2.—

Prof. FELIX OINAS

„KALEVIPOEG KUTKES ja muid esseid eesti rahvaluulest, mütoloogiast ja kirjandusest"

Saadaval VABA EESTLASE talituses

Hind $13.— + saatekulu $1.—

MÜÜGIL

Lydia Aruvalia noodiraamat

„TÄIENDUSKOOLIDE LAULUVARA NOOTIDEGA"

Hind $8.—

Saadaval kooliõhtutel T. Eesti Majas, postiteel: L. MARLEY, 9 Parravano Ct., Willowdale, Ont. M2R 3S8 ja VABA EESTLASE talituses.

MARIE UNDER INIMESENA

Raamatuke on koostatud Helmi Rajamaa poolt Teatajas avaldatud artiklite seeriast, avaldub uusi aspekte meie suurluuletajast kui inimesest ja on täienduseks neile teostele, mis Marie Underi kohta varem ilmunud. Raamatuke on välja antud seoses Marie Underi 100. a. sünnipäeva tähistamisega.

Hind $4.— pluss saatekulu 50¢

SAADAVAL VABA EESTLASE TALITUSES

WALL STREET JA HITLER

15.

c) Natside sõjamasina loomine ja varustamine (I.T.T.);

d) Natsidele kriitiliste materjalide tagavarade soetamine (Ethyl Corporation);

e) Natside potentsiaalsete vaenlaste nõrgendamine (American I.G. Farben ja Rockefeller'i propagandist Ivy Lee).

Kõige vähemalt, on olemas küllaldaselt dokumentaalset tõendmaterjali, et need faktid võetaks põhjalikule ja erapooletule uurimisele. Aga, nagu eelpool märgitud, needsamad firmad ja finantseerijad olid ühtlasi ka prominentsed Rooseveldi presidendiks valimistel 1933. aastal ja seepärast oli neil ka küllalt poliitilist mõjuvõimu, et vältida igasuguseid neid endid puudutavaid uurimisi.

Siis ei ole ka midagi imestada, et sõja lõpule järgnenud uurimustel Saksamaal natside industrialistide tegevuse üle, viimased olid sellest üpris üllatunud ja ootasid, et nende sõbrad Wall Street'ilt tulevad neile otsekohe appi ja võtavad nad oma kaitse alla.

Nii Kilgore Committee raportist, aastal 1946:

„. . . I.G. Farben peamehed ja teised, keda me küsitlesime, olid vahel sellest ja nende meelest õigustatult väga pahandunud. Nende üldine hoiak ja ootus oli, et sõda on nüüd möödas ja et meie peaksime neid nüüd abistama I.G. Farben ja muu Saksa tööstuse uuesti käikupanemisel . . . Mõned neist ütlesid ka, et nad ootavad oma sõprade peatselt kohalejõudmist USA-st ja Inglismaalt, kes siis ka teeksid äkilise lõpu nlisugustele küsitlemistele . . ."

* * *

Kõigest kokkuvõtet tehes märgib prof. Sutton oma kolmeköitelise Wall Street'i tegevust analüüsiva teose kohta, et ikka ja jälle kohtame neis raamatuis samu nimesid: Owen Yong, Gerard Swope, Hjalmar Schacht, Bernard Baruch j.t. Samuti ka neidsamu internatsionaalseid panku: J. P. Morgan, Guaranty Trust, Chase Bank; ja üht ja sama asukohta: 120 Broadway'l, New York City.

See rahvusvaheliste pankurite ggrupp toetas bolshevistlikku revolutsiooni ja teenis hästi N. Liidu ülesehitamisest. See grupp toetas Roosevelti ja profiteeris New Deal sotsialismist. See grupp samuti toetas Hitlerit ja teenis kindlalt Saksamaa taasrelvastamisest 1930-ndail aastail. Selleasemel, et piirduda ärilise tegevusega oma asukohamaal, me leiame neid aktiivselt ja sügavalt segatud poliitilistesse ülestõusudesse, sõtta ja revolutsioonidesse.

Siinses töös esitatud versioon hilisemast ajaloost ütleb, et finantsiline eliit teadlikult ja etteplaanitsetult toetas 1917. a. bolshevistlikku revolutsiooni, koostöös Saksa pankuritega. Pärast profiteerimist Saksamaa hüper-inflatsioonilisest kaosest 1923. aastal, Wall Street otsustas Saksamaa reparatsioonidekoorma Ameerika oma investeerijaile kaela määrida; ja ta oli ka 1929. aasta finantsilise kriisi autoriks.

Järgmiseks siis, Wall Street toetas kaht meest tähtsaimate lääneriikide juhtide kohtadele: Franklin D. Roosevelt USA-s ja Adolf Hitler Saksamaal. Roosevelti New Deal ja Hitleri neliaastak sisaldasid suuri sarnasusi ja olid tegelikult kavad fashismi käikurakendamiseks. Hitler oli selles tagajärjekas, aga Rooseveldi NRA takerdus tollal kehtinud konstitutsiooniliste kitsenduste taha.

Viimase aastakümne paiku või vähemalt 1960-ndaist aastaist alates on ilmunud nähtavale pidev toodang säärast literatuuri, milles väidetakse, et Ameerika Ühendriikide tegelikeks valitsejaiks on üks ise edasikanduv, eikellegi poolt valitud võimueliit. Nende raamatute kohaselt see eliit kontrollib või siis kõige vähemalt raskelt mõjustab kõigi välis- ja sisepoliitiliste otsuste tegemist; ja et ükski idee ei saavuta tunnustust ega pääse avalikkuse ette, kui seda ei ole esmalt heaks kiitnud — või siis vähemalt mitte sellesse eitavalt suhtunud — seesama võimueliit.

Ühest küljest, et sedalaadi kirjandust üleüldse liikvele pääseb, see tõsiasi paistab eitavat võimalust, et kogu USA võiks olla täielikult üheainsa grupi või eliidi pöidla all. Teisest küljest, seda kirjandust ei ole peaaegu üldse tunnustatud ega ka mõistlikul viisil diskuteeritud akadeemilistes, ega ka meedia ringides. Tavaliselt need raamatud trükitakse piiratud arvul ja eraviisilise produktsioonina, peaaegu käest-kätte levitatult. On ka mõningaid erandeid, aga mitte küllalt eeltoodud teesi ümberlükkamiseks. Võimueliidi vastased lihtsalt ei pääse normaalse informatsioonivahenduse kanaleisse.

Veel 1960-ndate aastate alul ja keskpaiku tavatseti pidada „vaimuhaigeks" igaüht, kes proponeeris mingi konspiratiivse eliidi võimutsemise kontsepti, aga hilisemal aastail on atmosfäär selles suhtes radikaalselt muutunud. N.n. „Watergate afäär" tõenäoliselt lisas viimsed kübemed aeglasel arenemisel olnud skeptitsismi ja kahtlustuste õhkkonda. Oleme peaaegu jõudnud sinna punkti, kus hakkame nüüd kahtlustama igaüht, kes väidab end uskuvat Warren-komisjoni raporti; või kes usub, et president Nixon'i kukutamisel puudusid täiesti konspiratiivsed motiivid.

Mitusada raamatut, haarates kogu poliitilist ja filosoofilist spektrit, on lisanud raashaaval uusi tõendeid, hüpoteese ja uusi süüdistusi. Mida peeti varemalt ebanormaalseks ideeks, millest räägiti kesköö paiku suletud uste taga ja peaaegu konspiratiivsel salasosinal, seda debateeritakse nüüd avalikult —kuigi kindlasti mitte „eliidi" kontrolli all seisvas ajakirjanduses. Selle eest aga küll väljaspool suuri võrke opereerivate eraraadiojaamade diskussiooni-saateis; samuti ka n.n. „põrandaaluses pressis" ja mõnikord isegi üldtuntud kirjastuste väljaandeis.

* * *

Esitame nüüd veelkordselt sama küsimuse: Kas USA valitsuse taga peitub tõepoolest mingi sinna valimatu võimueliit?

Üheks rikkalikuks ja sagelimainitud informatiooniallikaks on olnud prof. Carrol Quigley oma monumentaalse moodsa ajaloo tõlgendusega teoses „Tragedy and Hope" (1966). Quigley raamat erineb teistest sama teemat katvaist töödest selle poolest, et ta baseerub ühe eravõimukeskuse sisemistele ja avalikkusele suletud dokumentidele, milliste läbiuurimisele prof. Quigley kulutas kaks aastat.

Quigley jälitas võimueliidi ajalugu ja jõudis otsusele, et „. . . finatsilise kapitalismi võimudel oli teine kaugeleulatuv eesmärk. Mitte midagi vähemat, kui luua erakätes seisev maailma ulatusega finantsiline kontroll, mille läbi domineerida kõigi maade poliitilisi süsteeme ja ühtlasi ka kogu maailma majandust."

Prof. Quigley demonstreerib, et Council on Foreign Relations (CFR), National Planning Association ja teised grupid on tegelikult võimueliidi kontrolli all seisvad „pool-salajased" poliitika tegemise vahendid. — Quigley tõestab suure põhjalikkusega võimueliidi olemasolu, aga ta ei taha või ei suuda sisse tungida selle eliidi operatsioonidesse. Siinse töö autori (s.o. prof. Sutton'i) poolt kasutatud dokumendid pärinevad siiski mitte eraviisilistest, vaid valitsuste arhiividest.

* * *

Järgneb

Värskemad uudised loete „VABA EESTLASEST"

ADVOKAADID

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS & PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 447-2017 või 929-3425

ENN ALLAN KUUSKNE
B.M.LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
1 First Canadian Place, Ste. 3450
Tel. kontoris 363-0073
kodus 360-8776
IGAL ALAL

TÕNU TOOME
B.A.Sc., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
Yorkdale Place, 1 Yorkdale Road,
Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 789-7579
kodus 762-2367

HARRY LANDRA, Q.C.
VANDE-ADVOKAAT & NOTAR
Võtan ikka vastu oma eesti kliente.
Palun helistada
(519) 794-3096

ELEKTRIK
Siseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.
Halling 762-9190
Litsents nr. E 1044

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS
SEINAST-SEINA JA LAHTISED
ERIK LOKBIK — 447-9834

VABA EESTLANE
TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast reedeni kella 9—3-ni
Telefonid: toimetus 444-4823
talitus 444-4832
KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.
üks toll ühel veerul:
kuulutuste küljel $4.75
tekstis ..... $5.—
esiküljel $5.50
Kuulutused võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.
tel. 444-4832
Väljaspool tööaega:
Leida Marley 223-0080
Postiaadress:
9 Parravano Ct.
Willowdale, Ont. M2R 3S8

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
INSURANCE BROKERS
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

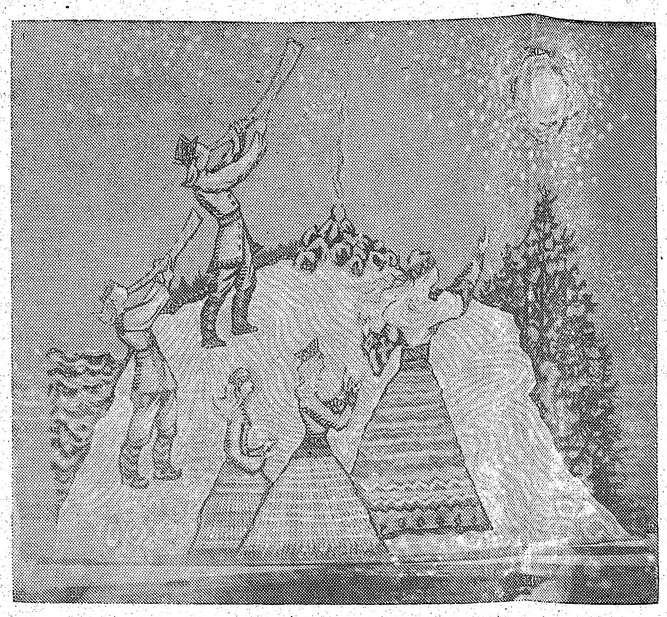

Kunstnik Joann Saarniidu üks vimaseid suuremaid töid, jaanioö teemaline pannoo ESTO-84 ajal Eesti Maja lava dekoratsioonina. Kunstnikul oli kavas sügishooajal korraldada tavakohane näitus, milleks ruumigi oli reserveeritud. Kuigi kunstnik on surnud, toimub näitus siiski tema järelejäänud töödest nädalalõpul, 13. ja 14. oktoobril Eesti Majas.

Abel Lee
KUNSTIKOMMENTAAR

Kaks ESTO-84 kunstinäitust

Helga Roht-Poznanski „Toronto linna vaated"

Helga Roht-Poznanskit mäletame samas galeriis 1982. aastal toimunud, botaanilisel ainestikul loodud ning erakordse suurusega (40 korda 50") akvarellitehnikas teostatud maalide näituselt. Sama suurusega ja samas tehnikas oli ka see 12 maalist koosnev näitus, teemaga vana Toronto linnavaated. Miljöö loob tunde nagu oleksime vana arhitektuuri galeriis või koguni arhiivis. Erinevuse teeb siiski otsekohe tuntav tõsiasi, et kunstnikul on tundeline silm ning käsi ja nii tunnetame arhitektuurse dokumenteerimise kuivuse asemel meeldivat maalilist ilutsemist. Respektiga nimetan pr. Roht'i püsivust suure paberipinna (3 korda 4 jalga) tehnilisel töötlemisel, ilma et maal muutuks ebaühtlaseks, kuivaks, eriti silmas pidades, et erinevana katvate värvide maalidest, läbipaistev akvarellivärv ei luba parandusi.

Vaatamata sellele, et kogu väljapanek on illustratsioonilise põhiolemusega, sisaldavad need maalid siiski tundelise koloreeringu läbi loodud meeleolu, tuues isegi hetkelise sentimentaalse arusaamise aja möödumise müsteeriumist, kujutades neid majaraukasid tänapäeva Toronto taevasse pürgivate klaastornide ümber. Poeetiliste meelelolupiltide loomine arhitektuursetes vormides ongi nende maalide loominguline sisu, — resultaat saavutatud hea elukutselise oskusega ja võimega kõita vaatleja tähelepanu ilma, et maalides oleks keskset kompositsioonilist pingepunkti. Pr. Roht'i loomingufilosoofia on traditsionaalne, kuid keegi ei tohiks ütelda, et see oleks aegunud, sest hea saavutus ei aegu kunagi. Eriti just tänapäeval, kus mitmedki loominguotsingud on jooksnud umbtänavatesse, leiame enam ja enam kunstnikke, kes pöörduvad tagasi eneseväljenduse põhitõdede juurde.

Näeme väga hästi võimalust, et need ilma taevata ja horisondita, umbes teise korruse kõrguseni nähtud arhitektuursed fassaadid, sildid ja muud struktuurid oleks võinud erineva silmaga nähtuna lihtsustada kubistlikeks või abstraktseteks vormipindade kompositsiooniks. Pr. Roht on neist loonud pehmed mälestuslikud poeemid detailitundelikkusega ja nüansirikkas koloriidis, mis on kõige kaunim hõbedases tonaalsuses.

Motiiviks on tänava külgvaated, kus ainukeseks elavaks elemendiks on siinsääl viksatavad lilled, — ei ühtegi looma, lindu ega inimfiguuri. Need vanad majad elavad oma iseseisvat elu, kus inimene ei näi asjade vaikset vananemist segavat.

Aarne Vahtra looming

Karikaturist ja graafik Aarne Vahtra, kes 1982. aastal kodumaalt vabadusse pääses, omab sügavalt isikupärase, ühiskonda, inimväärtusi ja inimvahekordasid analüüsiva loomingufilosoofia.

Ta elab sürrealistlikus fantaasiamaailmas koos kummaliste, puiste olevustega. Eesti Kunstide Keskuse organiseerimisel ning Lilian Puust'i poolt läbiviiduna toimus Esto-84 ajal Royal York hotelli Alconquin ruumis tema loomingu näitus. Väljapanek kosnes 24 väiksemaformaadilisest tushijoonistusest, mis kannavad samalaadset teravat ühiskonnakriitilist oda, nagu tema karikatuurid. Nad on siiski samm edasi karikatuurist nii sisulise raskuse, kui ka tehnilise kujunduse poolest, astudes välja karikatuuri kergest irvitusest. Nad säilitavad huumori, mille taga sügavamal vaatlusel siiski leiame kibedat poliitilist kriitikat, mis nagu keegi teine vaatleja on ütelnud, on suunatud „. . . ebaõnnestunud sotsialistliku eksperimendi" vastu. Ta loomingus leiame aina ka meid painajalikult valvavad silmad.

Kompositsioonid on kujundatud puhta, emotsioonitu, peaaegu tehnilisjoonestusliku karakteristikaga. Ta kasutab joont ka vormides tonaalsete pindade loomiseks ja ilutseb joonte filigraan-ornamentilistes rütmides, mis mõnikord näivad nõrgendavat sisulise sõnumi jõudu. Vahtra looming on isikupärane lisand meie visuaalse kunsti varadele.

Arvi Moor 75

Rootsis, Göteborgis tähistas 27. juulil oma 75-ndat sünnipäeva kultuuritegelane, ajakirjanik ja kirjanik Arvi Moor, kes kogu oma elu on pühendanud eesti asjade ja eesti kultuurile, nende rahvuslike tuluksete hoidmisele, mis meid säilitavad vähemusena ja ühendavad kodurahvaga Eestis.

Arvi Moori kultuuriline tegevus algas Tallinnas, kus ta oli üks Ülemaalise Eesti Noorsooühingu, ÜENÜ organiseerijaks, ehitades selle musterorganisatsiooniks 1500 liikmega, keda köitis huvi eesti kirjanduse, teatri, muusika ja üldse kogu kultuuri vastu.

Ta oli tuntud ka loojana, kellelt ilmus iseseisvuse ajal humoreske, vesteid, lühijutte, eriti hakkas aga huvitama draamakunst ning ta kirjutas näidendeid ja kuuldemänge, paguluses on ta kirjutanud draama „Künaraiujad" ja „Vana kell" ning lastenäidendi „Pääsukesed".

Ajakirjanduslikul alal alustas ta juba kodumaal, kuuludes ajakirja „Eesti Noorus" toimetusse, aga avaldas artikleid ka muus perioodikas. Paguluses on ta aastaid olnud seotud „Eesti Päevalehega", olles 1970—80 selle vastutav toimetaja ja 1959-st tänaseni lehe Läänе-Rootsi toimetaja. Tema huvialaks on olnud kultuur ja kultuurilised ning rahvuslikud üritused.

Ta oli tuntud Rootsis ka organiseerijana. Organiseerides Rootsis 1948. a. laulupeo, olnud Eesti Pagulasteatri asjaajaja, Göteborgis olles olnud kirjastus „Orto" Skandinaavia esindaja, kuulunud Ree esinduskogusse ja olnud sealse kultuuriauhinna alaline sekretär.

Oma väljaõppe on ta saanud tehnilisel alal, olles Tallinna Tehnikaülikoolis õppinud inseneriteadust.

A. Moor on sündinud 27. juulil 1909 Aaspere vallas Liiguste külas Virumaal ehitusmeistri ja metsavahi pojana. Õppis Riigi tehnikagümnaasiumis Tallinnas, Jätkas õpinguid tehnikaülikoolis kuni kodumaa okupeerimiseni. Põgenes 1943. a. Soome, kus ta hiljem oli Oitti laagriülema abi. Põgenes sealt edasi Rootsi aastal 1944.

EESTLASED ROOTSIS

Rootsi valitsus valmistab ette uut kinnisvaramaksu, mis enamusele väikemajade omanikele toob järgmisel aastal keskmiselt 400 Rootsi krooni (ca $70.00) lisakulu, kuid mis tõuseks aastaks 1987 1200-le Rootsi kroonile.

☆

Stokholmi Eesti Ühing korraldas 5. oktoobril Eesti Majas koosviibimise kohvilauas, millega mälestati kodumaalt lahkumise 40. aastapäeva. Päevakohase ülevaate andis Alex Milits, peale selle kõneles Adof Mossin taarausu kommetest ja pärimustest. Samal õhtul esines esmakordselt eestlaste uus orkester, nimega Stokholmi Eesti Raadio Orkester. Selle koosseisus mängisid Alex Milits — trummid, Uku Kuut — bass, Toivo Kurmet — klaver, Ralph Lindgren — kitarr, laulis Marju Kuut orkestri saatel.

USA seadusandlus nõustus kaitsekulude vähendamisega

WASHINGTON — USA seadusandluse esindajad on lõplikult nõustunud 1985. a. kaitsekulutuste plaaniga, mis väheneb miljardeid dollareid president Ronald Reagani esialgsest eelarvest ja võib edasi lükata MX rakettide valmistamise.

Vaatamata kärpimisele on plaanis kaitsekuludeks kokku 297 miljardit USA dollarit. See näitab 7%-list suurenemist eelmise aasta kaitsekulutuste eelarvest, aga on Senati ja Kongressi survel vähendatud presidendi poolt soovitud 13%-st.

Reagani suurim kontsessioon oli MX rakett. Kompromiss seadusandjatega lõpetab kümne laenguga relva edasiarendamise, mis olnuks USA tuleviku strateegilise ülesehitamise südamikuks.

Maalikunstnik Hilda Rätsep

Kaua aastaid tegutses New Yorgi eestlaste hulgas maalikunstnik Hilda Rätsep. Ta jõudis oma pika elu-ea jooksul anda üle tosina iseseisva kunstinäituse, kaasa aidata eesti üritustel, koos abikaasaga vastu võtta ja jalule aidata mitmeid eesti perekondi, kes Ameerikasse emigreerusid ning abivajajaid varustada pakkidega. Vaevalt aga võiksime teda nimetada seltskonnategelaseks, kuigi ta on olnud Eesti olukorra selgitaja.

Hilda Rätsep rääkis üldiselt vähe, kuid ta ei jätnud kunagi tõde kaitsmata kui tal see võimalik oli. Ta oli alati rõõmsameelne ja ka kõrges vanaduses jäi see iseloomujoon temas alles. Ikka naeris ta südamlikult tabavate võrdluste või ilmeka sõnademängu üle ning tähelepanelikkus ja vaimuvärskus olid talle omased. Julgustav sõna libises kergesti üle ta huulte, kus seda iganes vaja oli.

Oma maalidest ja nende tekkeloost rääkis ta ainult siis, kui seda temalt küsiti ning siis seda üllatava avameelsuse ja aususega.

Aktiivne huvi kunsti vastu tärkas Hilda Rätsepas juba väikese lapsena, kuid ta vanemad olid huvitatud rohkem tema muusikaandest ning olid veendunud, et Hildast pidi saama muusik. Ta õppis klaverit ja orelit.

Tõsisele kunstiõppimisele sai ta asuda alles noore neiuna. 1918. aastal alustas ta stipendiaadina õpinguid Rootsis Anders Zorni õpilasena. Kaks aastat hiljem, tagasi Eestis, jätkas ta õppimist Anatoli Kaigarodoffi ateljees.

Pärast abiellumist Rudolf Rätsepaga 1922. a. siirdus ta elama Ameerikasse. Seal jatkas ta õppimist National Academy of Art juures, õppides kaks aastat.

1925. a. võeti ta vastu Art Alliance of America liikmeks elukutselise kunstnikuna. Sel ajal töötas ta muuseumidele, tehes reproduktsioone vanadest meistritest. Sellele lisaks maalis ta ka mitmeid portreesid prominentsetest isikutest ning töötas kunsti vahendajatele, maalides peamiselt lilli ja maastikke.

Pärast laste sündimist tõmbus ta tagasi elukutselisest tööst. Selle kohta ütleb ta abikaasa: „Me mõlemad tundsime, et suurim, mida inimene võib luua on laste sünnitamine ja nende kasvatamine. Nüüd olid Hilda Rätsepa modellideks kaks väikest poissi — Olev ja Ilmar.

Varsti viisid Rätsepad oma pojad Eestisse kooli, et neid eestlastena üles kasvatada. Seal nad õppisid kuni II maailmasõja alguseni.

1935. a. toimus Hilda Rätsepa esimene iseseisev kunstinäitus Tallinna Börsisaalis, Alfred Vaga vahendusel, kus ta esitas üle saja teose. Näituse peamiseks teemaks oli „Eesti talumees", kuid oli ka esitatud mitmeid portreesid meie juhtivatest isikutest, nende hulgas K. Päts, A. Kristal, Mari Raamot, K. Utuste j.t.

Jõudnud tagasi Ameerikasse töötas Hilda Rätsep järgnevatel aastatesl väga mitmekesiselt maalides portreesid, maastikke, lilli, vaikelusid jm. Üha julgemalt ja haaravamalt hakkasid portreed väljendama mõtteid ja tundeid.

Nüüd näeme ta maalides väljenduvat generatsioonide -vahelisi konflikte, pinget usulistes küsimustes, klatsijaid maitsmas „viimaseid uudiseid". ka unistajaid, kuid ikka domineerib ta loomingus eesti tüüp. Selle ajastu lõpufaasist on pärit „Koit ja Hämarik", „Vanemuine" ning muud eesti müütoloogiast. Ta maalidesse ilmus senisest suurem liikuvus, neis võiks nagu kuulda muusikat — rütmilismeloodilist, sujuvat ja kaasakiskuvat. Ta on saavutanud uue vabaduse, mis lausa voolab pintslist.

Oli tekkinud uus stiil, mida kunstikriitikud üksmeelselt nimetavad omaette koolkonnaks ja ka täiesti sõltumatuks ühestki teisest kunstivoolust.

1950—1960 olid tema elu kõige produktiivsemad aastad, kus ta maalis sõna tõsises mõttes hommikust õhtuni. Need tööd olid täis hoogsat liikumist, antud edasi erksates värvides ja puhastes toonides.

Need ja veel paljud muud mõtted, mida ei saagi sõnades edasi anda, iseloomustavad Hilda Rätsepa keskmiste aastate loomingut. Ta hilisem looming viib vaatleja vaiksesse ja rikkumata loodusesse.

Kuigi Hilda Rätsep on meie keskelt lahkunud on tema maalid veel ikka tulvil elu ja elujõudu, täis huumorit, hoogu ja lausa hommikust värskust. Üks tema maalidest on USA „time-kapslis".

Kõike seda ja ka sõnul kirjeldamatut loodame Torontos saabuva hooaja raames näha.

Luule Auto

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAR
C. A.
Chartered Accountant
181 University Ave., Ste. 1802
Toronto, Ont. M5H 3M7
Tel. 864-0099

ARSTID

LEO KANN, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
212 Dinnick Cr.
Tel. 489-0562

OPTICAL STUDIO Ltd.
R. SCHMID, saksa optik
Suur valik euroopa prilliraame: Zeiss, Rodenstock, Metzler.
Spetsialiseerunud contact lenside alal.
1586 BLOOR ST. W. 1 tänav lääne pool Dundas'e subway'd
Tel. 535-6252

Eesti Kalur 1984

Eesti Kalurite Koondis (Rootsis) väljaandel on juba viiendat aastakäiku ilmunud ajakiri „Eesti Kalur", olles sellisena ainus meie kutsealalistest ajakirjadest. Aga ajakirja suund ei ole mitte niivõrd käesolevat ja eelolevat aega jälgiv, kui tagasivaatev ja eesti kalameeste elu läbi ajaloo kirjeldav, olles mõneti etnograafilise iseloomuga.

Tänavuses teises (nr. 2) numbris on avaldatud H. Aksbergi „Pikkloib-vaal Soome lahes", lugu 1851. a. Rammu saare kalurite poolt kättesaadud mereelukast, mille pikkus oli 31,75 jalga. Järgnevad E. Arti „Kalastus õngedega", Arnold Säinase „Tallinna kilu „Revelski kilki" " ja K. Sõmermaa „Õppereis Saksamaale", 1942. a. või 1943. a. viidi Eesti Kalanduskeskuse inimesi Saksamaale, kus neile tutvustati kalapaatide sadamaid, kala vastuvõtu- ja töötlemishooneid, mida tulnuks ka Eestis rakendada, H. Aksbergi „Hülgepüük", A. Tihase „Vergi rannaküla", E. Otsa „Vabaaja veetmisest kalurite külades", J. Luide „Lahkumine kodumaalt", M. Laaguse „Pärnu suurõng", A. Talve „Kaugpüügid", H. Tootsi „Spordikalastamisest" ja „Arvo End 70-aastane" ning eelteade, et koguteosele „Eesti kalanduse minevikust I" on valmimas sama mahukas teine köide.

„VABA EESTLANE"
on valvel eestlaskonna üldhuvide eest!

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 4. oktoobril 1984 — Thursday, October 4, 1984

Kanada müügimaks tõusis

Kanada finantsminister Michael Wilson tegi esimese suurema sammu oma ministrikohal, teatades pressikonverentsil, et uus valitsus läheb edasi liberaalide poolt ettenähtud föderaalse müügimaksu tõstmisega 1% võrra.

Pressikonverentsil küsiti ministrilt miks konservatiivid täidavad nüüd liberaalide partei otsust, millele nad väga ägedalt parlamendis vastu võitlesid, öeldes et selle sammuga heidetakse riik täielikku kriisiolukorda.

Wilsoni vastus oli väga lihtne: valitsusel polnud muud valikut, nad vajavad raha, kuna eelmine valitsus oli rahad kulutanud.

Müügimaksu tõstmisega, mis tarbija perekonnale tähendab $60—70 lisaväljaminekut aastas, suurenevad riigi sissetulekud $300 miljonit järgmiseks aprilliks ja 900 miljonit järgnevaks eelarveaastaks.

NDP juht Broadbent nimetas seda sammu „täiesti vastuvõtmatuks" ja ennustas, et 50.000 inimest kaotavad selle tõttu oma töökohad. Liberaalide parlamendi grupi juht Herb Gray oli halvemas olukorras vastamisega, kuna tõstmine oli otsustatud juba nende valitsuse ajal, kuid ta nõudis et müügimaksu ei tohiks enne koguma hakata, kui uus sellekohane ettepanek parlamendis oleks vastu võetud. Ometi hakati seda 1. oktoobrist arvestama.

NEEME JÄRVI HELIPLAADID
UUESTI SAADAVAL

SIBELIUS: FINLANDIA, SÜMFOONIA NR. 1
TUBIN: SÜMFOONIA NR. 4
TUBIN: SÜMFOONIA NR. 9, TOKAATA,
EESTI TANTSUDE SÜIT

iga heliplaadi hind $12.15 + .85¢ riigimaks

Helistage Alan Teder tel. 465-5382 igal ajal
TEDERECORDS, 29 Bowden St., Toronto M4K 2X3

AINUKE EESTI LILLEÄRI

AARDVARK

736-1170
Kodus 223-0261
AARDVARK FLORIST LTD

1065 STEELES AVE W
NORTH YORK ONT
M2R 2S9

Omanik LINDA SEPP
Avatud 7 päeva nädalas Lillede koju viimine.

„KALEVA" kondomiinium korterimaja

1 Innismore Cr., (Victoria Park Ave. & Innismore Cr. nurgal)

KÕRGE KVALITEET, PRIVAATSUS, JULGEOLEK, PUHTUS, MURETU ELU, HEAD HINNAD. OTSUSTAGE NÜÜD, ET MAJA JÄÄKS AINULT EESTLASTELE.

EESTLASTEL EESÕIGUS KUNI OKTOOBRI LÕPUNI.

Informatsioon: Eesti Majas IGAL NELJAPÄEVAL, kuni OKTOOBRI LÕPUNI kell 6—9, klassiruum Nr. 9
Laupäeval 10—2 p.l. Eesti Majas
Helistage: G. E. Laikve, 444-6405, 444-2897

Pine Farms Orchard, King City
Pick your own apples
inquiries call
King 833-5459, 833-6698

TEADAANNE

„VABA EESTLASE" kalendri koostamisel on igal aastal olnud suuri raskusi seltskondlikkude organisatsioonide, noorte organisatsioonide, koolide, kirikute jne. aadressidega, mis sageli muutuvad ja kalendrisse satuvad valed aadressid. Selle väärnähte kõrvaldamiseks paluvad kalendri koostajad kõigil nendel eesti institutsioonidel, kes soovivad oma aadresse „VABA EESTLASE" TÄHTRAAMATUS avaldada, saata need „Vaba Eestlase" toimetusele aadressil: Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3. Aadressid palutakse saata hiljemalt 31. oktoobriks. „Vaba Eestlane" ei vastuta iganenud aadresside osas.

ESTONIA koori hiljutisel perekondlikul harjutusõhtul ulatas koorijuht dr. R. Toi elukoha muudatuse tõttu lahkuvale Liina Teosele üle tänutäheks roosiõie kaheaastase laulukooris laulmise eest.

Foto: Vaba Eestlane

Liina ja Erik Teose lahkusid Torontost Portlandi

Kaks aastat tagasi asusid Torontosse elama Erik ja Liina Teose, kes möödunud reedel lahkusid. Erik tuli Torontosse Montrealist ja kuulus siin „Positiivsete meeste" hulka, Liina tõi Erik siia Portlandist, kus Liina oli „Kaja" lauluansambli juhataja, laulis, mängis klaverit ja akordioni, käis paaril korral oma grupiga Torontoski esinemas. Ka Torontosse asunult rakendati ta kohe siinses eesti ühiskonnas, oli gümnaasiumis lauluõpetajaks, esines klaverisaatjana ja laulis ESTONIA kooris. Lühikese ajaga jätkus teda mitmele poole.

Lahkumist Torontost põhjustas Eriku töökoha Torontost äraviimine, mis sundis uut töökohta otsima. Õnnekombel leiti see just Portlandis, Liina vanemate kodulinnas. Nii läks Liina jälle tagasi sinna, kus tema abi praegu eriti vajatakse, kuna Portlandis korraldatakse järgmised Lääneranniku Eesti Päevad, kus Merilode perekond on tegevad, ema Lehti koguni üks juhtivaid tegelasi.

Liina ütlebki, et tä on rõõmus, et on saanud osa võtta siinsest elust. Eriti on kooris laulmine ja koori sõpruskonda kuulumine olnud väga ilus, ja viimaselt õhtult saab kaasa võtta väga head muljed on koguni kahju sellest soojast sõpruskonnast lahkuda.

Ta teab, et Portlandis on 120 eestlast, kes organiseerivad tuleval aastal Lääneranniku Eesti Päevi, aga ta teab, et seal teeb igaüks mitut asja. See on täiesti normaalne, sest tuleb teha, kuna on teada, et pole kedagi muud kes teeks. Nii on seal kahe tubli noore juurdetulek täiesti oodatud.

Aga ta ütleb sellele ühiskonnale võrdluseks, et siin Torontos oli kõik vägevam ja võimsam, siin on suur ühiskond mitmesuguste võimalustega. Need kaks aastat, mis ta siia kuulus, on andnud talle häid kogemusi ja jätnud talle siia sõpru. Neid ootab ta tuleval suvel Portlandi pidustusele.

Seda öeldes ilmub ta silmisse sooja tunnet, rõõmuga võtaks ta vastu endisi Estonia koori lauljaid ja teisi Toronto eestlasi.

Iisraeli vägede väljatõmbamine oleneb Süüriast

TEL AVIV — Iisrael oleks valmis oma vägesid Lõuna-Liibanonist välja tõmbama tingimusel, et Süüria ei okupeeriks selle järel seda ala ja nõustuks vältima geriljade atakke Iisraeli vastu, öeldi Iisraeli raadiosaates. Iisrael nõuab, et Süüria armee nõustuks töötama koos Liibanoni armee ja ÜRO rahuvalveüksustega Lõuna-Liibanonis vältimaks palestiina geriljagruppide infiltreerumist üle Iisraeli piiri.

Eesti keele kursus alustas õppetööga

Käesoleval nädalal, teisipäeva õhtul alustas Tartu College'is õppetööd Toronto ülikooli õhtukursuste seerias olev eesti keele kursus algajaile. Lektoriks on Vello Salo, osavõtjaid oli esimesel õhtul 14. Kursuse ulatus on ennejõulusel, samuti pärastjõulusel perioodil kümme kahetunnilist õppetundi.

Kursus on tänavu jälle pärast mõneaastast vaheaega Toronto ülikooli juures.

Ontario miinimumpalk $4.00 tunnis

Ontario miinimumpalk tõusis 1. oktoobrist $4.00-le, mis oli teine palgatõus sel aastal. Märtsis tõusis see $3.50-lt $3.85-le. Üle 200.000 töölise, peamiselt õpilased, inimesed turismi alal ja haiglais kuuluvad uue palgatõusu alla.

Kotkajärve vabadussammas

on väikese voldiku pealkirjaks, millel on toodud samba foto ja lühi-info Eesti Vabadussõjas langenute mälestussammastest, nende hävitamisest, üksikutest erinevatest sammastest, vabadussammastest Kanadas ja kelle auks on püstitatud Kotkajärve vabadussammas. Kuigi sammas kannab Lembitu nime samuti nagu Suure-Jaani kihelkonna vabadussammas Eestis, on see pühendatud kõikide Eesti eest langenute mälestusele. Rahval, kes minevikku ei austa, ei ole tulevikku. Voldik on Lembitu Maleva väljaanne madisepäevaks.

Riin Rivanool

MURDVARGUS

Kui Arukeste omad ühel kaunil sügispäeval jällegi nädalalõpuks maale jõudsid, ootas neid ees terve rida üllatusi.

Juba enne välisukse lahtilukustamist paistis aknast silma, et köögileti peale oli tõstetud kõrge põrandavaas ja sügisene lillevarski vaatas sealt aknasuunas vastu.

„Kuidas nüüd see?" hüüatas Annike. „See vaas oli mul ju kollase toa kapis kinkimiseks valmis pakitud, kuidas ta nüüd küll köögiletile sattus?" ja ise ta arvas kohe, et küllap oma poiss on vahepeal sees käinud, tahtis vanemaile kena nalja või üllatust valmistada ja seadis siis vaasi sedasi hakkama.

Ei, asjad muidugi ei olnud nii. Selgus, et hoopis vargad olid keldris kaminatoa suure akna koos raamidega.. sisselöönud, sealt sisse pääsenud, edasi lukustatud siseukse maha murdnud ja katkikangutanud uksepiida isegi ühel magamistoal, millel üldse lukku pole olemaski. Ära minnes olid mõlemad tagakülje välisuksed seestpoolt lahti tehtud ja välja minnes nii palju kui aga annab pärani jäetud. Tubades olid kappidest ja sahtleist asjad pilla-palla põrandale puistatud ja nähtavasti midagi väärtuslikku otsitud, kuigi esimese vaatamise järele hinnalisemad asjad nagu TV, raadiod, kirjutusmasin, binokkel, elektri-tööriistad ja muud suuremad asjad olid alles.

Politsei tuli kohale, vangutas pead kogu seda segadust nähes ja hakkas kirja panema, mis äravõetud ja puudu leiti olevat. Ega esimese jutiga pererahvas kõike ei märganudki ja sai neid asju siis politsei abiga üles loetud veel järgmiselgi päeval.

„Näe, asju võetud- jäetud on üsna kindla süsteemi järgi," arutas Annike. „Ikka peamiselt sooja ja pehmet!" Nii olid vlidud voodeist tekid, voodikate, voodiesised pehmed vaibad, Annikese rebasenahkne vana kasukas, Augusti lambanahkne vest, söögilaua kuuel toolil äralõigatud istmepadjad (kahele alles jäetud) ja muud, aga ka Augusti väärt kuulipüss oli enesekaitseks kaasa võetud

Süsteemist väljaspoole olid asjad nii, et isegi Annikesel võttis tükk aega enne kui ta mingisugusegi oletuseni jõudis, sest milleks, oh milleks, olid vargad kaasa viinud roostes põhjaga veeämbri ja seina pealt maha võtnud kaks raamitud Ed. Wiiralti trükipilti, aga ühe sliiski seinale alles jätnud! Pildid Monika ja Lamav tiiger olid ära viidud, aga lõvide perekond alles jäetud.

Politsei käis majas ringi ja Annike valgustas teda oma oletustega:

„Need sissetungijad olid noored inimesed ja üks neist oli kindlasti tüdruk või naine. Tahtsid omale kuskile pesa teha või kodu asutada, sooje asju vaja, pildikest selnale ka, olgugi, et võõra rahva oma ja asjatundja teadnuks, et trükipildil väärtust ei ole, aga . . . Elektriasju ega aparaate ei viidud — ei olnud ehk elektritki pesakesel sees. Kindel see, sest muidu oleks naisterahvast inimene vajanud ikka elektrisegajat, leivaröstijat või mõnda muud köögimasinat või ehk ka elektritekki, soenduskotti või mingit ilusakstegemise asjandust . . ."

Politsei otsis näpujälgi ja tahtis saada asju, mida Annike enne katsunud ei olnud, aga neid muidugi palju leida ei olnud. Võttis kaasa siiski köögiletilt selle suure kena vaasi, toolilt leivanoa, millega vist toolipadjad ära lõigatud olid, varaste poolt kapist elutuppa tõstetud elektrisae ja mõnda muudki. Järgmisel päeval tõi ta kõik tagasi ja teatas:

„Midagi ei leitud, vist olid varastel kindad käes või olid muidu ettevaatlikud, et näpujälgi kuskile ei jätnud."

„Põrsad, teevad sellist Tootsi tööd," pobises Annike kui kollases toas kevadistutamisest järelejäänud ja nüüd põrandale segipuistatud seemnehunnikut kokku kühveldas ja nuputas siis andeksandvalt edasi:

„Näe, muidu kenad vargad, ei nad puutunud viinakappi ega käinud külmutuskappide kallal ja näljased ei olnud sugugi. Kotikese kompusid ja karbi shokolaadi ning küpsiseid võtsid, neistki puistasid muist ukse taha maha; ei nad märganud kohvigi keeta ega leivakõrvast võtta. Ilumeelt neil oli — vaasi tõstsid omameelest õigesse paika ja igast asjast jätsid muist alles: ainult neli tekki viisid ja teised jäid alles, toolipatjadest jätsid kaks mööduprooviks järele, pilte viisid kaks ja üks jäi tuppa seinailuks . . ." aga selle Annikese arutelu peale põrutas August pahaselt:

„Kelle poolt siis sina lõpuks oled, minu ja politsei või varaste poole pealt?" mille peale Annike vaid lauset lõpetamata kostis:

„Jesses, ära aja hullu . . ."

Kasu arvas August sellest asjast saavat siiski nii palju, et omaette mõtet mõlgutas: „Küll see Annike nüüd selle üksipäini maale kippumise maha jätab ja yastu talvet rohkem linnapaigaliseks hakkab," ja hoiatuseks Annikesele lisas ta valjusti: ....

„Püssi viisid kaasa, küll nad su nüüd maha kõmmutavad, kui sedasi üksipäini ööd-päevad siin teistest eemal metsamajas oma aega veeta kavatsed," mille peale Annike sedapuhku üsna lihtsalt ja lühidalt vastata võttis:

„Ei vargad majja tule, kui inimene sees elab! Nüüd just peab siin sees olema, et vargust ära hoida. Ehk on vargadki kenad inimesed, astuvad hoopis naljaks sisse, ajame juttu, keedan kohvi . . ." ja August enam tõesti ei teadnud, mida sellise jutu peale mõelda või vastata tuleks.

Aga mis edasi juhtus, sellest ma räägin järgmisel korral.

Nalja

Lennuk oli teel Bratislavast Prahasse. Järsku tormab mees kuulipildujaga juhiruumi.

— Nüüd sõidame Prahasse!
— Kas olete hull? küsib kapten.
— Me oleme just teel Prahasse.
— Ma tean. Aga just sellel lennul hõivati eelmisel nädalal lennuk ja sunniti Viini lendama.

☆

Vestlus lukusepa juures.

— Palun andke mulle patentlukk.
— Meil pole patentlukke.
— Andke mulle siis politseilukk.
— Meil pole politseilukke.
— Siis tahan ma mingisugust teist lukku osta.
— Meil pole ka teistsuguseid lukke.
— Tohoo hullu! Miks te üldse oma äri lahti hoiate?
— Kuna meil pole lukku, millega seda sulgeda.